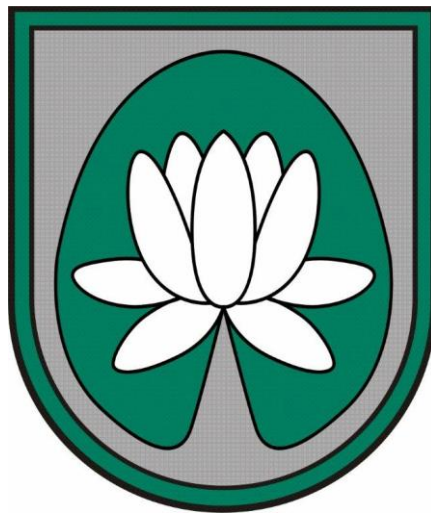

Ādažu novada domes Sociālā dienesta attīstības stratēģija (2016-2022)

22.03.2016.

Saturs

Stratēģijā lietotie termini	3
Stratēģijā lietotie saīsinājumi	5
Ievads	6
1 Valsts politika sociālās palīdzības un pakalpojumu jomā	7
2 Esošās situācijas raksturojums un analīze	9
2.1 Ādažu novada raksturojums.....	9
2.2 Ādažu novada demogrāfiskās situācijas raksturojums.....	11
3 Ādažu novada sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības raksturojums	16
3.1 Sociālā dienesta darbības raksturojums	16
3.2 Sociālās palīdzības un pakalpojumu raksturojums Ādažu novadā.....	17
4.Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas izvērtējums	27
4.1 Ādažu novada iedzīvotāju viedokļu analīze.....	27
4.2 Ekspertu viedoklis par Sociālā dienesta darbības perspektīvu.....	33
4.3 Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības darbības izvērtējums (SVID analīze).....	34
5 Stratēģiskā daļa	38
5.1 Sociālā dienesta attīstības prioritātes Ādažu novadā no 2016. līdz 2022.gadam	38
5.2.Sociālā dienesta attīstības uzdevumu un pasākumu plāns Ādažu novadā 2016. līdz 2022.gadam	38
5.3 Stratēģijas uzraudzība un monitorings.....	48

Stratēģijā lietotie termini

Aprūpe mājās – pakalpojumi mājās pamatvajadzību apmierināšanai personām, kuras objektīvu apstākļu dēļ nevar sevi aprūpēt.

Bezdarbnieks – Latvijā darba spējīgs Latvijas pilsonis vai ārvalstnieks (bezvalstnieks), kas saņēmis patstāvīgās uzturēšanās atļauju vai kuram pasē ir Iedzīvotāju reģistra atzīme ar personas kodu, ir darbspējas vecumā un nestrādā, meklē darbu, ir reģistrējies Nodarbinātības valsts dienestā pēc dzīvesvietas un vismaz reizi mēnesī griežas šajā dienestā.

Darbspējīgs vecums — personas dzīves posms no 15 gadu vecuma līdz valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamajam vecumam.

Deinstitutionalizācija – ir pakalpojumu sistēmas izveide, kas sniedz personai, kurai ir ierobežotas spējas sevi aprūpēt, nepieciešamo atbalstu, lai tā spētu dzīvot mājās vai ģimeniskā vidē.

Demogrāfiskā slodze – rādītājs, kas raksturo bērnu un pensijas vecuma iedzīvotāju attiecību pret darbspējas vecuma iedzīvotājiem.

Dienas aprūpes centrs — institūcija, kas dienas laikā nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstību, izglītošanu un brīvā laika pavadīšanas iespējas personām ar garīga rakstura traucējumiem, invalīdiem, bērniem no trūcīgām ģimenēm un ģimenēm, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi, kā arī personām, kuras sasniegušas vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju (turpmāk — pensijas vecuma personām).

Dzīves kvalitāte — personas, ģimenes, personu grupas, sabiedrības labklājības rādītājs, kas ietver fizisko un garīgo veselību, brīvo laiku un tā izmantošanu, darbu, saikni ar sabiedrību, tiesības patstāvīgi pieņemt lēmumus un tos realizēt, kā arī materiālo nodrošinājumu.

Funkcionālais traucējums — slimības, traumas vai iedzimta defekta izraisīts fiziska vai garīga rakstura traucējums, kas ierobežo personas spējas strādāt, aprūpēt sevi un apgrūtina personas iekļaušanos sabiedrībā.

Garīga rakstura traucējums — psihiska saslimšana un garīgās attīstības traucējums, kas ierobežo personas spējas strādāt un aprūpēt sevi, kā arī apgrūtina tās iekļaušanos sabiedrībā.

Grupu māja (dzīvoklis) — atsevišķs dzīvoklis vai māja, kurā personām ar garīga rakstura traucējumiem nodrošina individuālu atbalstu sociālo problēmu risināšanā.

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija — sociālā institūcija, kas nodrošina personai, kura vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nespēj sevi aprūpēt, kā arī bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem mājokli, pilnu aprūpi un sociālo rehabilitāciju.

Klients — persona, kas saņem sociālos pakalpojumus vai sociālo palīdzību.

Krīzes centrs — sociālā institūcija, kurā tiek sniegta īslaicīga psiholoģiska un cita veida palīdzība krīzes situācijā nonākušām personām.

Naktspatversme — sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina naktsmītņi, vakariņas un personiskās higiēnas iespējas.

Persona ar invaliditāti – persona, kurai Invaliditātes likumā paredzētajā kārtībā ir noteikta invaliditāte.

Pamatvajadzības – ēdiens, apģērbs, mājoklis, veselības aprūpe, obligāta izglītība.

Pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai — naudas un mantiskais pabalsts vai naudas vai mantiskais pabalsts, ko piešķir ģimenēm vai atsevišķi dzīvojošām personām, kuras objektīvu apstākļu dēļ negūst pietiekamus ienākumus un kuras atzītas par trūcīgām. Šis pabalsts nodrošina katram ģimenes loceklim garantēto minimālo ienākumu līmeni.

Psihosociālā palīdzība — sociālā darba virziens, kura nolūks ir palīdzēt indivīdam un ģimenei risināt starppersonu un sociālās vides problēmas, sniedzot psiholoģisku un sociālu atbalstu.

Sociālais dienests – pašvaldības izveidota iestāde, kas sniedz sociālo palīdzību, organizē un sniedz sociālos pakalpojumus pašvaldības iedzīvotājiem.

Sociālā darba speciālists — persona, kurai ir Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteiktā izglītība un kura veic sociālā darbinieka, karitatīvā sociālā darbinieka, sociālā aprūpētāja, sociālā rehabilitētāja vai sociālās palīdzības organizatora profesionālos pienākumus.

Sociālā palīdzība — naudas vai mantiskais pabalsts, kura piešķiršana balstās uz materiālo resursu novērtēšanu personām (ģimenēm), kurām trūkst līdzekļu pamatvajadzību apmierināšanai.

Sociālais darbs — profesionāla darbība, lai palīdzētu personām, ģimenēm, personu grupām un sabiedrībai kopumā veicināt vai atjaunot savu spēju sociāli funkcionēt, kā arī radīt šai funkcionēšanai labvēlīgus apstākļus;

Sociālās aprūpes pakalpojums — pasākumu kopums, kas vērsts uz to personu pamatvajadzību apmierināšanu, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ, un ietver sevī pakalpojumus personas dzīvesvietā un ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personas dzīvesvietā — pakalpojumi, kas ir pieejami dzīvesvietā (individuāls sociālais darbs ar klientu, specializēto darbnīcu pakalpojumi, krīzes centru, dienas aprūpes centru u.c. pakalpojumi).

Sociālās rehabilitācijas pakalpojums — pasākumu kopums, kas vērsts uz sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai nodrošinātu sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā, un ietver sevī pakalpojumus personas dzīvesvietā un sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā vai dzīvesvietā vai sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Sociālā riska ģimene – ģimene, kurā netiek nodrošināta bērna attīstībai labvēlīga vide, tajā skaitā emocionālās vajadzības, kā arī netiek apmierinātas bērna pamatvajadzības. Tā ir ģimene, kurā kāds no sociālajiem riskiem, piemēram, vardarbība, atkarības problēmas, devianta, antisociāla uzvedība, nelabvēlīgi bērna audzināšanas apstākļi, bērna izglītības un veselības pamešana novārtā.

Sociālā iekļaušanās – process, kura mērķis ir nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajām personām nodrošināt iespējas, pakalpojumus un resursus, kuri nepieciešami, lai pilnvērtīgi piedalītos sabiedrības ekonomiskajā, sociālajā un kultūras dzīvē, kā arī lielākas līdzdalības iespējas lēmumu pieņemšanā un pieejamību personas pamattiesībām.

Sociālie pakalpojumi – sociālajā darbā, sociālo darbinieku un citu līdzētājprofesiju speciālistu darbības, lai palīdzētu klientam kļūt patstāvīgākam, novērst atkarību, stiprināt ģimenes attiecības un atjaunot invalīdu, ģimeņu, grupu un kopienu sociālo funkcionēšanu. Sociālais pakalpojums ir psihosociāla aprūpes, rehabilitācijas, kā arī naudas izmaksa un mantiski pabalsti, kas atbilst personas vajadzībām, dod iespēju pašpalīdzībai un veicina personas iestāšanos sabiedriskajā dzīvē.

Supervīzijas – darbības veids, funkciju kopums. Supervīzijas mērķis ir aizsargāt klienta intereses un nodrošināt sociālo pakalpojumu kvalitāti. Supervizors ir zināmā mērā atbildīgs par klienta labklājību, par to, lai supervīzējamās personas darbs būtu apmierinošs un lai tas atbilstu profesionālās ētikas normām.

Stratēģijā lietotie saīsinājumi

CSP- centrālā statistikas pārvalde

DI- deinstitucionalizācija

ES- Eiropas Savienība

GMI- Garantētais minimālais ienākums

LR- Latvijas Republika

MK- Ministru kabinets

NVA- Nodarbinātības valsts aģentūra

NVO- nevalstiskā organizācija (biedrība vai nodibinājums, reliģiskās organizācijas)

SVID- ir stratēģijas plānošanas instruments, kas ļauj noteikt Sociālā dienesta stiprās puses, vājās puses, iespējas un draudus.

VDEĀVK- valsts darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija

VSAA- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

Ievads

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģiju 2016.-2022.gadam (turpmāk – attīstības stratēģija) izstrādāja Ādažu novada Sociālais dienests (turpmāk – Sociālais dienests). Attīstības stratēģija ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kas izstrādāts ievērojot Rīgas plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmu un Ādažu novada attīstības programmu 2016.-2022. Attīstības stratēģija raksturo esošo situāciju sociālās palīdzības un pakalpojumu jomā Ādažu novadā, nosaka sociālās sfēras attīstības prioritātes, rīcības virzienus, uzdevumus, kā arī to īstenotājus. Attīstības stratēģijas mērķis ir uzlabot Sociālā dienesta darbības un plānošanas procesu, lai sasniegtu izvirzītos mērķus sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jautājumos.

Attīstības stratēģija sastāv no šādām daļām:

- Valsts politika sociālās palīdzības un pakalpojumu jomā – analizēti sociālo jomu regulējošie normatīvie dokumenti;
- Ādažu novada demogrāfiskās situācijas raksturojums un ietekme uz sociālās jomas attīstību novadā;
- Ādažu novada sociālās jomas raksturojums;
- Sociālās palīdzības un pakalpojumu nodrošināšana Ādažu pašvaldībā – informācija par pašvaldības īstenotajām aktivitātēm sociālo funkciju nodrošināšanai;
- Iedzīvotāju viedokļu analīze par sociālo palīdzību un pakalpojumiem Ādažu novadā;
- Sociālās jomas SVID analīze – informācija par sociālās jomas stiprajām un vājajām pusēm, kā arī iespējām un draudiem;
- Sociālās jomas attīstības uzdevumu un pasākumu plāns 2016.-2022.gadam;
- Stratēģijas uzraudzība un monitorings – informācija par aktivitātēm un termiņiem, kā plānots pārbaudīt sociālās jomas stratēģijas īstenošanu, sasniegtos rezultātus.

1 Valsts politika sociālās palīdzības un pakalpojumu jomā

Latvijā nozīmīgākie ar sociālo politiku saistītie normatīvie akti un plānošanas dokumenti:

Likums „Par pašvaldībām” – nosaka, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir nodrošināt iedzīvotājiem sociālo palīdzību (sociālo aprūpi) (sociālā palīdzība maznodrošinātām ģimenēm un sociāli mazaizsargātām personām, veco ļaužu nodrošināšana ar vietām pansionātos, bāreņiem un bez vecāku gādības palikušo bērnu nodrošināšana ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs, naktsmītnes bezpajumtniekiem u.c.).

Likums „Par sociālo drošību” – nosaka sociālās drošības sistēmas veidošanas un darbības principus, personu galvenās sociālās tiesības un pienākumus, to realizēšanas pamatnosacījumus, kā arī reglamentē sociālo pakalpojumu veidus, to skaitā sociālo un audzināšanas palīdzību, sekmējot sociālo taisnīgumu un sociālo drošību. Likuma mērķis ir nodrošināt, lai sociālie pakalpojumi tiktu sniegti savlaicīgi un institūcijas, kas atbildīgas par pakalpojumu sniegšanu, būtu viegli pieejamas.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums – nosaka sociālo pakalpojumu, t.i., sociālā darba, sociālās aprūpes, profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu, un sociālās palīdzības sniegšanas un saņemšanas principus; to personu loku, kurām ir tiesības saņemt šos pakalpojumus un palīdzību; sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu samaksas un finansēšanas principus, kā arī nosaka pašvaldību un valsts kompetences robežas.

Bērnu tiesību aizsardzības likums – uzdevums ir noteikt bērna tiesības un to aizsardzību, ņemot vērā, ka bērnam, kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai, vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība. Šis likums regulē arī pamatnosacījumus, saskaņā ar kuriem kontrolējama bērna uzvedība un nosakāma viņa atbildība. Tas reglamentē vecāku un citu fizisko un juridisko personu, kā arī valsts un pašvaldības tiesības, pienākumus un atbildību par bērna tiesību nodrošināšanu, kā arī nosaka bērna tiesību aizsardzības sistēmu un tās darbības tiesiskos principus.

Invaliditātes likums – nosaka kārtību, kādā veicama prognozējamas invaliditātes un invaliditātes ekspertīze, kā arī invaliditātes riska un invaliditātes sekas mazināšanai nepieciešamos atbalsta pasākumus. Likuma mērķis ir novērst vai mazināt invaliditātes risku personām ar prognozējamu invaliditāti un mazināt invaliditātes sekas personām ar invaliditāti. Saskaņā ar LR Labklājības ministrijas publicēto informāciju sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības attīstības jomā izstrādātas šādas pamatnostādnes, koncepcijas un citi normatīvie akti:

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam paredz samazināt bezdarba līmeni, līdz ar to samazinot sociālo nevienlīdzību, rūpējoties par cilvēkdrošību. Nodokļu sloga samazināšana nodarbinātajiem ar zemiem ienākumiem radīs rīcībspēju iedzīvotājiem, kuri, strādājot atalgotu darbu, tomēr nespēj nodrošināt savas pamatvajadzības. Veidot stabilāku sadarbību starp valsti un pašvaldībām, lai rastu atbalstu ģimenēm arī krīzes situācijās, lai bērni augtu stabilā un emocionāli drošā vidē. Bez vecāku gādības palikušajiem bērniem tiek nodrošināta iekļaušana uzticamās un atbildīgās ģimenēs. Bērni un jaunieši ar speciālām vajadzībām piedalās izglītības sistēmā kopā ar saviem vienaudžiem. Sociālās atstumtības

riskam pakļauto iedzīvotāju un bezdarbnieku konkurētspējas un piekļuves darba tirgum veicināšana, nodrošinot aktuālu motivācijas, prasmju uzlabošanas un kompetenču celšanas, izglītības un sociālā atbalsta (t.sk. pagaidu darba iespējas) pakalpojumu pieejamību. Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu daudzveidošana.

Latvijas Republikas valdības un Eiropas Komisijas Kopējais sociālās iekļaušanas memorands (pieņemts un apstiprināts ar 17.06.2004. likumu „Par Kopējo sociālās iekļaušanas memorandu”) paredz nabadzības un sociālās atstumtības jautājumu risināšanu un mazināšanu.

Koncepcija „Vienādas iespējas visiem”, kas ietver arī īstenošanas plānu – mērķis ir radīt vienlīdzīgas iespējas un novērst šķēršļus personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei, veicinot sociālo rehabilitāciju, darbspēju atjaunošanu, izglītības iegūšanu un iesaistīšanos darba tirgū, iezīmēt pamatnostādnes, lai radītu vienlīdzīgas iespējas visiem sabiedrības locekļiem veikt to lomu, kas ir normāla atkarībā no vecuma, dzimuma, sociālajiem un kultūras faktoriem katram indivīdam.

Ministru kabineta noteikumi Nr.313 Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.1.pasākuma "Deinstitucionalizācija" īstenošanas noteikumi. Noteikumi nosaka kārtību, kādā īsteno pasākumu "Deinstitucionalizācija".

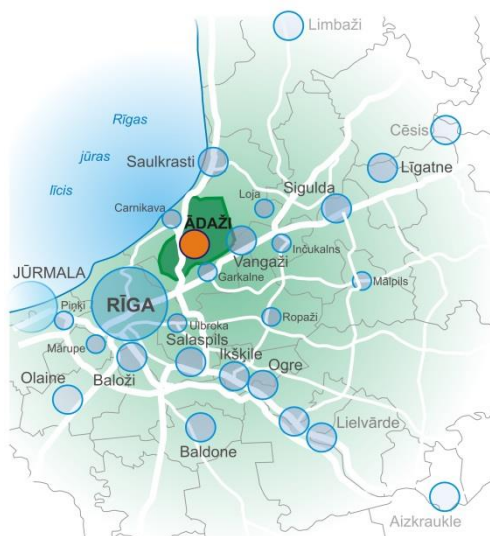

2 Esošās situācijas raksturojums un analīze

2.1 Ādažu novada raksturojums

Ādažu novads atrodas ekonomiski un ģeogrāfiski ļoti izdevīgā vietā – Rīgas plānošanas reģiona teritorijā, Latvijas centrālajā daļā, 25 km attālumā uz ziemeļiem no Rīgas pilsētas.

Attēls 1 Ādažu novads (datu avots: Ādažu novada Attīstības programma 2016-2022)

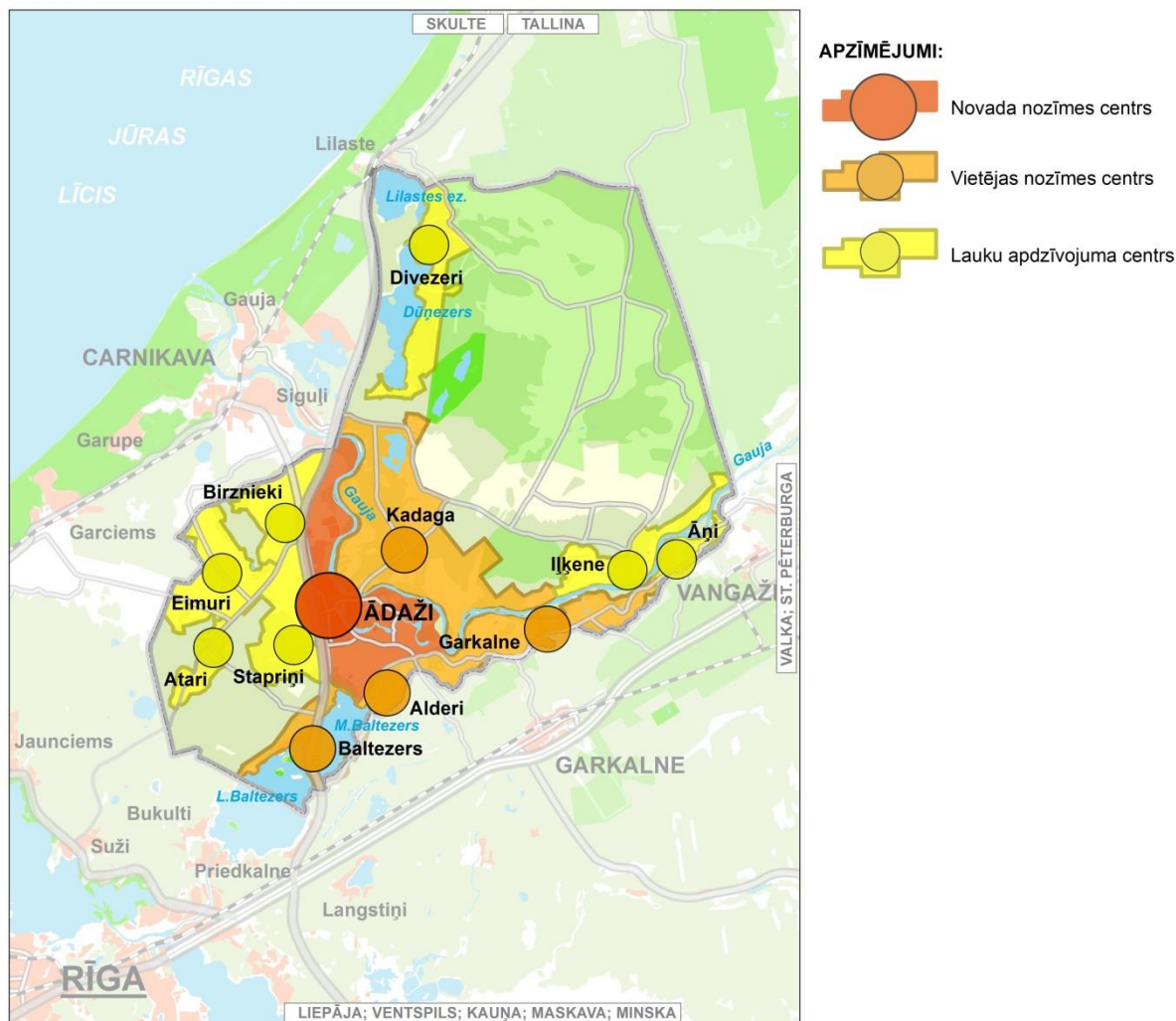

Tagadējās robežas Ādažu novada teritorija ieguva 1992.gadā, sākoties administratīvi teritoriālajai reformai, kad Ādažu ciems pārtapa par pagastu, un no tā teritorijas tika atsevišķi izdalīti Carnikavas un Garkalnes pagasti. Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā 2006.gadā Ādažu pagasts pārtapa par Ādažu novadu.

Ādažu novads robežojas ar Garkalnes, Carnikavas, Saulkrastu, Sējas un Inčukalna novadiem. Novada kopējā teritorija – 162,9 km² un tajā 2016.gada 1.janvārī bija deklarēti 10897 iedzīvotāji (66,89 cilv./m²). Apmēram 48 % Ādažu novada teritorijas aizņem meži. Teritorijā ir liels skaits ūdenstilpņu, no kuriem lielākie ir Lielais un Mazais Baltezers, Dūņezers, Lilastes ezers, Kadagas ezers, Lieluikas un Mazuikas ezers, Ataru ezers u.c. mazāki, kā arī teritorijai cauri tek Gauja.

Galvenā satiksme novada teritorijā notiek pa autoceļu A1 (Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži)), kas ir nozīmīgs starptautiskā autoceļa VIA Baltica (E67) posms. Novads atrodas Piejūras zemienē, kas nosaka teritorijas reljefu un dabas apstākļus. Teritorijā izplatītas pēcledus laikmeta kāpas, kā arī daudzi t.s., lagūnu ezeri. Dažas novada reljefa īpatnības ir radījusi Gauja, kas savā lejtecē tek pa smilšainu grunti un, līdz ar to, bieži līkumojot veido attekas un vecupes. Ādažu novadu veido 12 ciemi, no kuriem 5 lielākie ir Ādaži, Kadaga, Baltezers, Garkalne un Alderi. Novada administratīvais un galvenais attīstības centrs ir Ādažu ciems, kas noteikts kā Pierīgas vietējais apdzīvojuma centrs un attīstās ar mazpilsētas iezīmēm.

Attēls 2 Ādažu novada ciemi (datu avots: Ādažu novada Attīstības programma 2016-2022)

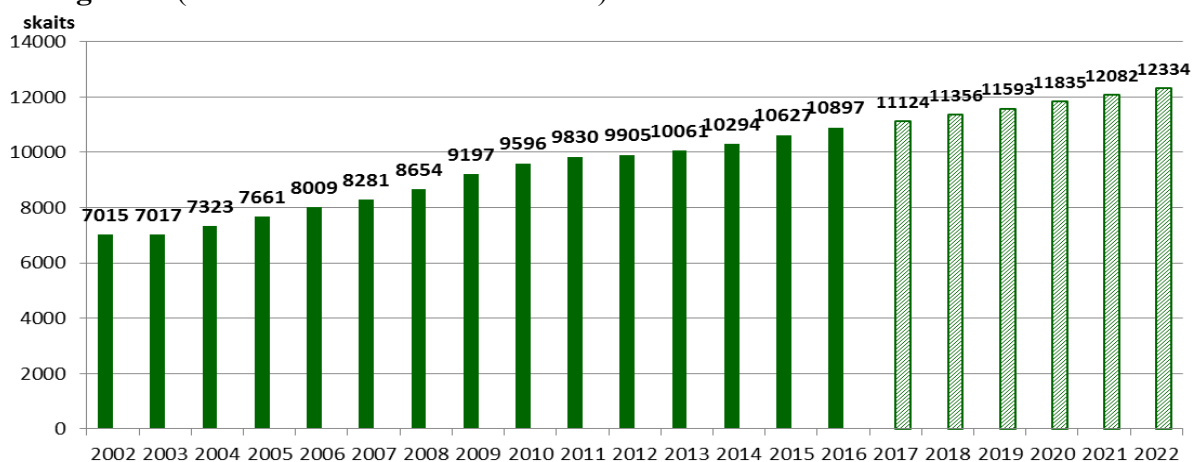
Novada teritorijas izmantošanu var iedalīt trīs veidu teritorijās: ciemu (blīvi apdzīvoto vietu) teritorijās, kur zemes izmantošanas veidi galvenokārt ir saistīti ar apbūvi, teritorijās ārpus ciemiem, kur galvenie zemes izmantošanas veidi ir atklāto telpu izbūves teritorijas (meža parki, ūdens baseini utt.), kā arī militāro apmācību teritorijas.

Lielu Ādažu novada teritoriju aizņem Ādažu poligons. Kopš 1999.gada 6652 hektāru un 150 ēkas Ādažu novadā esošās poligona teritorijas atrodas Aizsardzības ministrijas valdījumā un tiek izmantota valsts aizsardzības vajadzībām. Minētajā teritorijā izvietota viena no lielākajām militārajām bāzēm Baltijā ar 4 vienībām: 3. Reģionālā nodrošinājuma centru, sauszemes spēku 2. kājnieku bataljonu un Nesprāgušās municijas neitralizācijas skolu. Latvijas Nacionālie bruņotie spēki turpmāko gadu laikā plāno ievērojami paplašināt savu darbību. Ādažu novada apdzīvotības struktūras pamatu veido Gaujas upe un daudzie ezeri, kā arī autoceļš A1 (Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži)), kas šķērso novadu ziemeļu – dienvidu virzienā. Apdzīvotās vietas pamatā izvietojušās novada centrālajā un dienvidu daļā. Ādažu novadā ir ļoti attīstīta pakalpojumu infrastruktūra un pietiekami daudz apbūvei piemērotu gruntsgabalu.

2.2 Ādažu novada demogrāfiskās situācijas raksturojums

Ādažu novada teritorijā 2016.gada 1.janvārī bija deklarēti 10897 iedzīvotāji. Iedzīvotāju skaitam kopš 2002.gada ir tendence palielināties (pēdējo 10 gadu laikā vidēji par 3,1 % gadā). Ādažu novads ir viena no visstraujāk augošajām teritorijām iedzīvotāju skaita ziņā Latvijā. Pēc Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem, kopš 2005.gada, Ādažu novada iedzīvotāju skaits ir palielinājies par 26%, kamēr Latvijā kopumā tas ir samazinājies par 12% (Rīgā – par 10%). Kā liecina prognozes, Ādažu novadā, līdzīgi kā citos Pierīgas novados iedzīvotāju skaitam būs tendence palielināties. Paredzēts, ka no 2011.gada līdz 2020.gadam Ādažu novada iedzīvotāju skaits palielināsies robežās no 16% līdz 24%, t.i., tas varētu būt no 11637 līdz 12440 iedzīvotājiem. Tiek prognozēts, ka uz 2022.gada sākumu Ādažu novadā varētu būt deklarēti aptuveni 12300 iedzīvotāji.

Attēls 3 Deklarēto iedzīvotāju skaits Ādažu novadā 2002.-2016. gadam un prognozes līdz 2022. gadam (datu avots: Ādažu novada dome)

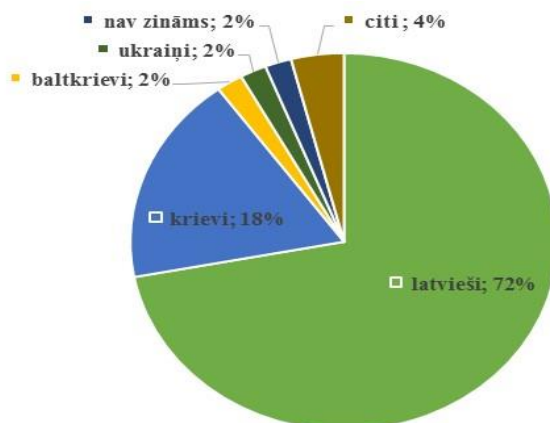
57% Ādažu novada teritorijā deklarēto iedzīvotāju dzīvo Ādažu ciemā. Otra vairāk apdzīvotā teritorija ir Kadagas ciems, kur uzturas gandrīz 1/5 daļa visu iedzīvotāju.

Tabula 1 Ādažu novadā deklarēto iedzīvotāju skaits, uz gada sākumu (datu avots: Ādažu novada dome)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ādaži	5 484	5 649	5 633	5 786	5 949	6 125	6 264
Kadaga	1 988	2 011	2 040	2 039	2 056	2 082	2 087
Baltezers	672	681	692	692	697	794	838
Garkalne	447	449	457	460	476	489	514
Stapriņi	422	447	452	449	461	463	495
Alderi	220	223	233	238	256	257	280
Atari	91	95	109	109	105	108	116
Birznieki	86	83	87	87	84	81	88
Iļķene	64	67	62	64	61	67	68
Āņi	35	37	57	57	69	71	65
Divezeri	46	48	46	44	44	48	46
Eimuri	40	40	37	36	36	42	36
Kopā:	9 595	9 830	9 905	10 061	10 294	10 627	10 897

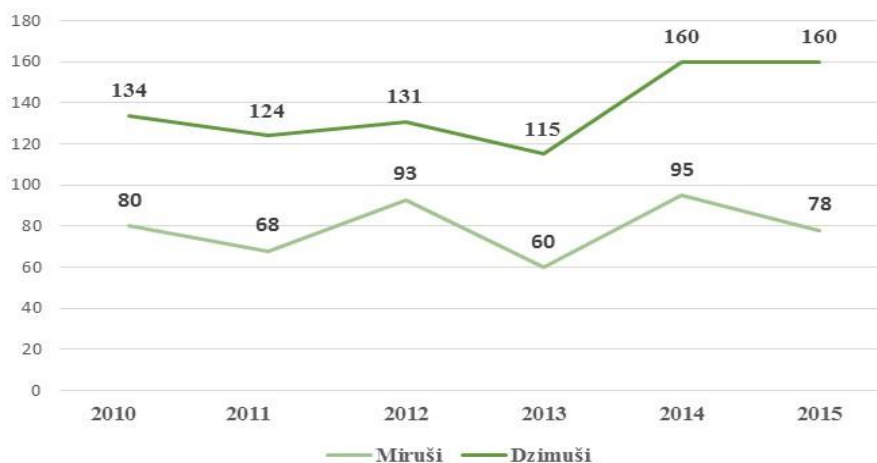
Ādažu novada teritorijā 72% iedzīvotāji ir latvieši, tomēr pārstāvēts ir arī plašs citu tautību loks: krievi, baltkrievi, ukraiņi, poļi, lietuvieši, vācieši, armēņi, ebreji, tatāri, igauņi, agulieši, libieši u.c., tādējādi radot izaicinājumu pilnīgai novada iedzīvotāju iesaistīšanai pilnvērtīgā sabiedriskajā dzīvē.

Attēls 4 Ādažu novada teritorijā deklarēto iedzīvotāju tautības uz 01.01.2016. (datu avots: Ādažu novada domes Iedzīvotāju uzskaites dienests)

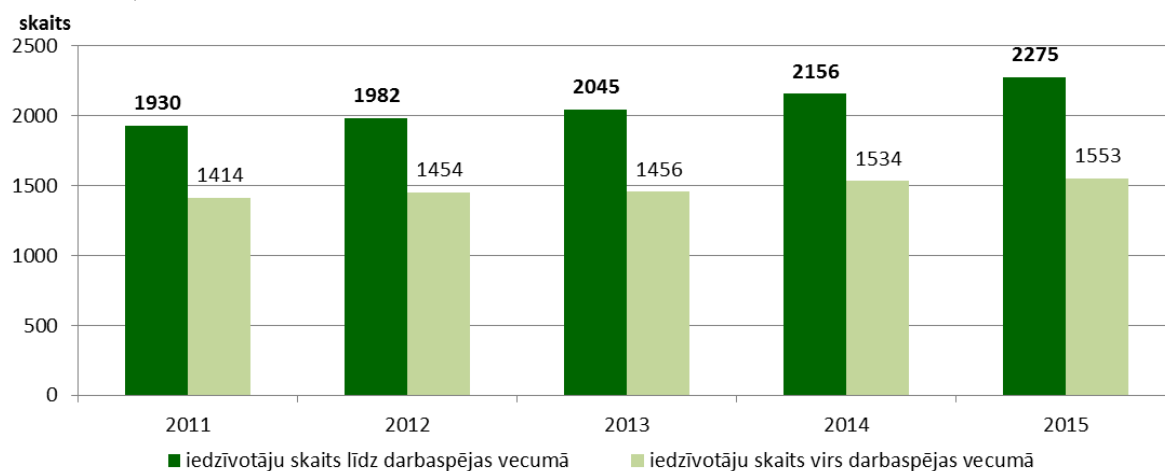
Dabiskais pieaugums ir viens no faktoriem, kas nosaka iedzīvotāju skaita izmaiņas. Pēc CSP datiem, Ādažu novadā ilgstoši vērojams augstāks dabiskais pieaugums nekā pārējā valstī. Kopš 2003.gada Ādažu novadā tas ir bijis pozitīvs, kas nozīmē, ka Ādažu novadā dzimušo skaits ir lielāks nekā mirušo skaits (valstī tas līdz 2014.gadam saglabājies negatīvs). Pēc CSP datiem, dzimušo skaits uz 1000 iedzīvotājiem Ādažu novadā, laika posmā no 1996. līdz 2014.gadam bija vidēji 10,85 jaundzimušie gadā. Jaundzimušo skaits kopš 2003.gada ir augstāks nekā vidēji Latvijā. 2014.gadā jaundzimušo skaits uz 1000 iedzīvotājiem Ādažu novadā bija 15,63, savukārt Latvijā – 10,87 (Rīgā – 11,68). No 1996. līdz 2014.gadam dzimušo skaits gadā Ādažu novadā ir palielinājies par 220%, kas skaidrojams ar iedzīvotāju vēlmi pārcelties uz dzīvi Pierīgā. Vidējais dzimušo skaita pieauguma temps savukārt šajā periodā Ādažu novadā bija +6,7%, kas ir augstākais rādītājs, salīdzinot ar kaimiņu pašvaldībām (+5%), kā arī Rīgas (+2%) un Latvijas rādītājiem (+0,5%).

Attēls 5 Dzimušo un mirušo iedzīvotāju skaits Ādažu novadā (datu avots: Ādažu novada domes Iedzīvotāju uzskaites dienests)

Demogrāfiskā slodze ir rādītājs, kas uzrāda, cik iedzīvotāju ir darbības vecumā (15-64), salīdzinot ar tiem, kuru vecums ir virs (64+) un zem darbības vecuma (0-15) uz 1000 iedzīvotājiem. Augsta demogrāfiskā slodze nozīmē zemu darbības vecuma iedzīvotāju īpatsvaru. Pēc CSP datiem, 2015. gadā demogrāfiskās slodzes līmenis Ādažu novadā bija 581, kas ir par 16% augstāks nekā 2011. gadā. Latvijā demogrāfiskā slodze 2015. gadā bija lielāka – 613, kas ir 10% kāpums kopš 2011. gada. Augsts demogrāfiskās slodzes līmenis nenozīmē, ka teritorijā dzīvo daudz pensijas vecuma cilvēku, un nav pozitīva vecuma struktūra. Viss atkarīgs no tā, kura grupa veido lielāko daļu no demogrāfiskās slodzes līmeņa – virs vai zem darbības vecuma esošie iedzīvotāji. Pēc CSP datiem, 2015. gadā Ādažu novadā bija vērojama par 109 vienībām augstāka demogrāfiskā slodze zem darbības vecuma, kas norāda uz augstu 0-15 gadu vecu iedzīvotāju īpatsvaru, kā arī šis rādītājs ir palielinājies par 28% kopš 2011. gada. Latvijā vidēji šī starpība ir negatīva (-129).

Attēls 6 Iedzīvotāju skaits līdz un virs darbības vecuma Ādažu novadā 2011.-2015. (datu avots: CSP)

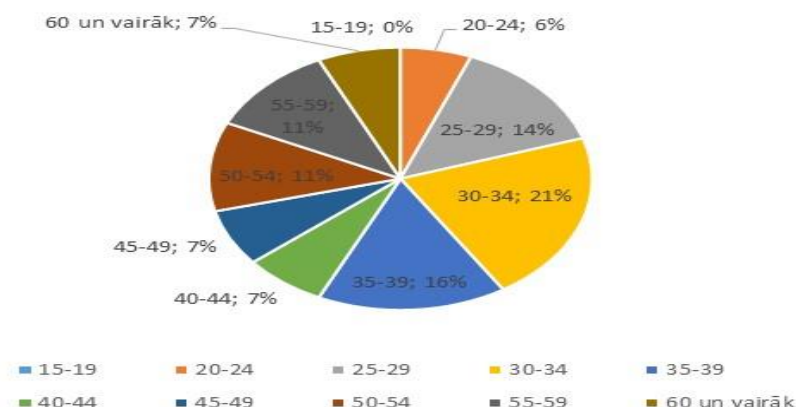
Tabula 2 Galvenie bezdarba rādītāji Latvijā, Pierīgas reģionā un Ādažu novadā (datu avots: Ādažu novada Attīstības programma 2016-2022)

	Bezdarbnieku skaits				Bezdarba līmenis			
	31.01.2013.	31.01.2014.	31.01.2015.	31.12.2015.	31.01.2013.	31.01.2014.	31.01.2015.	31.12.2015.
Ādažu novads	230	200	214	203	3,5	3,0	3,3	3,1
Pierīgas reģions	130796	12 516	10819		5,9	5,3	4,7	
Rīga	210890	18 731	160331	15841	5,3	4,6	4,0	4,0
Latvija	107 488	96 762	86 246	81780	8,3	7,6	6,9	6,6

Ādažu novadā vidējais bezdarba līmenis (bezdarbnieku skaits darbības vecuma iedzīvotāju kopskaitā) ir bijis ievērojami zemāks nekā valstī, Rīgā vai Pierīgas reģionā vidēji, turklāt katru gadu tas arvien samazinās. Galvenie bezdarba rādītāji uz 2013., 2014. un 2015. gada janvāra beigām, kā arī uz 31.12.2015. Ādažu novadā, Pierīgas reģionā un Latvijā kopā apkopoti 2. tabulā.

Attēls 7 Bezdarbnieku sadalījums pa vecuma grupām Ādažu novadā, uz 31.12.2015. (datu avots: Ādažu novada Attīstības programma 2016-2022)

Kā liecina Nodarbinātības valsts aģentūras apkopotā informācija, uz 31.01.2015. 57% bezdarbnieku Ādažu novadā ir sievietes. (51%) no bezdarbnieku ir vecumā no 25-39 gadiem, 39% bezdarbnieku bija ar augstāko izglītību, 26% - ar profesionālo izglītību, 22% - ar vispārējo vidējo un 13% - ar pamatzglītību. Ādaži ir izteikts Pierīgas novads, un nodarbinātības situācija novadā korelē ar situāciju visā Rīgas reģionā. Arī iepriekšējos gados Ādažu novadā bezdarba rādītājs bija uz pusi mazāks nekā Pierīgas reģionā vai valstī kopā. Ādažos, līdzīgi kā pārējos Pierīgas novados ir augstākais nodarbinātības līmenis valstī (virs 40%).

Tabula 3 Pirmreizējo un atkārtoto personu ar invaliditāti kopējais skaits un iedalījums pēc funkcionāliem traucējumiem Ādažu novadā 2015. gadā (datu avots: VDEĀVK)

Invaliditātes grupa	funkcionālie traucējumi					Kopā
	redzes	dzirdes	kustību	psihiskie	citas saslimšanas	
1. grupa	7	0	5	7	59	78
2. grupa	9	0	33	37	135	214
3. grupa	6	4	49	1	118	178
Bērni invalīdi	4	3	4	10	18	39
						506

Pēc 3 tabulas informācijas redzams, ka no **10 897 Ādažu novada iedzīvotājiem 506** ir personas ar invaliditāti, no tām 467 ir pilngadīgas personas un 39 bērni ar invaliditāti, tas ir 4% no kopējā iedzīvotāju skaita.

Tabula 4 Pensiju un valsts sociālo pabalstu saņēmēju skaits 2015. gada decembrī Ādažu novadā (datu avots: VSAA)

Nosaukums	Saņēmēju skaits
Vecuma pensija	1470
Invaliditātes pensija	198
Pabalsts invalīdam, kuram nepieciešama kopšana	44
Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts invalīdam kopš bērnības	42
Piemaksa par bērnu invalīdu pie ģimenes valsts pabalsta	39

Nosaukums	Saņēmēju skaits
Bērna invalīda kopšanas pabalsts	15
Valsts atbalsts ar celiakiju slimiem bērniem, kuriem nav noteikta invaliditāte	18
Valsts sociālais pabalsts ČAES invalīdam vai ģimenei	12
Pabalsts par asistenta izmantošanu personām ar I grupas redzes invaliditāti	7

Secinājums: Novadā ir vērojams pastāvīgs iedzīvotāju skaita pieaugums, pieaugoši dzimstības rādītāji. Palielinās pēc darbības vecuma iedzīvotāji, kas veido esošo un potenciālo pieprasījumu pēc sociālajiem pakalpojumiem nākotnē. Iedzīvotāju struktūras izpēte ir svarīga, plānojot sociālos pakalpojumus novadā. Tā parāda, ka liela daļa sociālo pakalpojumu būs nepieciešami veco cilvēku aprūpei, lai nodrošinātu iespējami augstāku dzīves kvalitāti senioriem mūža nogalē, kā arī būtu nepieciešami atbalsta pasākumi personām ar invaliditāti un ģimenēm, kurās aug bērni ar invaliditāti.

3 Ādažu novada sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības raksturojums

3.1 Sociālā dienesta darbības raksturojums

Ādažu novada domes Sociālais dienests ir Ādažu pašvaldības izveidota iestāde, kas 2009.gada 8.aprīli ir reģistrēta Latvijas Republikas Labklājības ministrijas sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā Nr.384, kā sociālo pakalpojumu sniedzējs. Sociālais dienests ir Ādažu pašvaldības izveidota iestāde, kas organizē sociālo darbu, sniedz sociālos pakalpojumus un ir atbildīga par sociālās palīdzības sniegšanu visos Ādažu novada ciemos Ādažu novada teritorijā. Iestāde darbojas uz Ādažu novada domes 23.02.2010. apstiprinātā Ādažu novada domes Sociālā dienesta nolikuma pamata. Atkarībā no pašvaldībā dzīvojošo iedzīvotāju skaita, pamatojoties uz LR spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un Sociālā dienesta darba apjomu, Ādažu novada dome nosaka dienesta struktūru un darbinieku skaitu.

Sociālā dienesta galvenie uzdevumi:

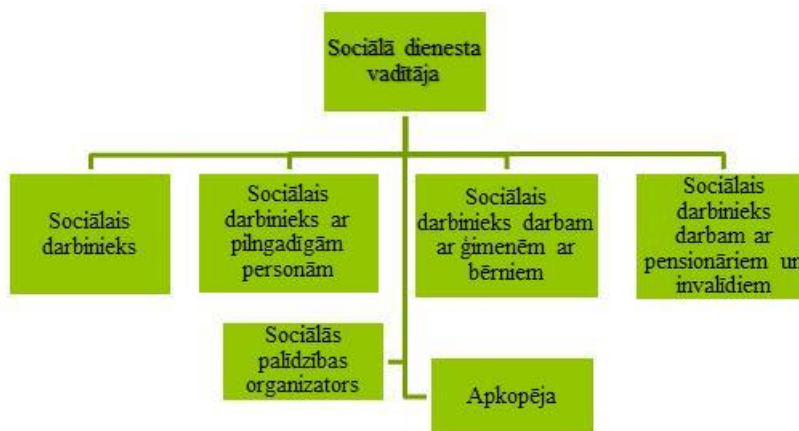
- Veikt sociālo darbu ar personām, ģimenēm un personu grupām;
- sniegt sociālos pakalpojumus, vai organizēt to sniegšanu ģimenēm ar bērniem, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi, audžuģimenēm, aizbildņiem, personām, kuras aprūpē kādu no ģimenes locekļiem, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma personām, personām ar garīga rakstura traucējumiem un citām personu grupām, kurām tas nepieciešams;
- novērtēt klientu vajadzības, materiālos un personiskos resursus (motivācija, nepieciešamās zināšanas un prasmes, izglītība, profesija u.c.);
- noteikt klienta līdzdarbības pienākumus, vienojoties ar viņu par veicamajiem uzdevumiem;
- sniegt sociālo palīdzību;
- administrēt pašvaldības budžeta līdzekļus, kas novirzīti sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanai;
- novērtēt sociālā dienesta administrēto un pašvaldības finansēto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības kvalitāti;
- veikt sociālās vides izpēti, noteikt problēmas, izstrādāt sociālo pakalpojumu attīstības koncepcijas, mērķprogrammas un priekšlikumus jaunu pakalpojumu ieviešanai un piedalīties pašvaldības attīstības plānu izstrādē;
- informēt iedzīvotājus par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību.

Personāls.

Sociālajā dienestā strādā 7 darbinieki (6 sociālā darba speciālisti un 1 apkopēja), sievietes. 6 darbiniekiem ir augstākā izglītība un 1 – vidējā speciālā.

Attēls 8 Sociālā dienesta struktūrshēma

3.2 Sociālās palīdzības un pakalpojumu raksturojums Ādažu novadā

Ādažu novadā kopējām izmaksām sociālajai aizsardzībai, kas ietver sociālā dienesta budžetu, izdevumus Ādažu bāriņtiesas darbības nodrošināšanai, mērķdotācijas asistenta pakalpojumu nodrošināšanai un bezdarbnieku stipendijas, ir tendence saglabāties 3-4% apmērā no domes kopējiem budžeta izdevumiem.

Tabula 5 Sociālā aizsardzība procentos pret kopējiem pamatbudžeta izdevumiem Ādažu novadā

Gadi	Izdevumi kopā EUR	Sociālās aizsardzības izdevumi EUR	Sociālās aizsardzības izdevumi %
2016	16 756 240	537695	3.05
2015	14 314 025	518435	3.24
2014	12 884 230	489667	3.69
2013	11 845 894	400795	3.24

Avots: Ādažu novada dome

Sniegtie sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība ir cieši saistīta ar cilvēka pamatvajadzību apmierināšanu, kuras noteiktas Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā. Veidojot sociālās palīdzības un pakalpojumu sistēmu pašvaldībā, galvenais uzdevums ir nodrošināt tādus sociālos pabalstus un pakalpojumus, kas palīdz apmierināt iedzīvotāju pamatvajadzības, ēdiens, apģērbs, mājoklis, veselības aprūpe, obligāta izglītība, vajadzība pēc drošības, piederības un citas sociālās vajadzības. Sociālie darbinieki sniedz sociālā darba pakalpojumu, kas ietver informācijas, psihosociālā atbalsta sniegšanu, klienta situācijas izvērtēšanu, nepieciešamā sociālā pakalpojuma vai palīdzības piešķiršanu, kā arī individuālā rehabilitācijas plāna izstrādāšanu un realizāciju personai vai ģimenei.

Tabula 6 Sociālā dienesta mērķauditorijas un personu skaita salīdzinājums

Mērķauditorija	Skaitis 2014.gadā	Skaitis 2015.gadā
Trūcīgie iedzīvotāji	135	101
Maznodrošinātie iedzīvotāji	225	199
Testēto un netestēto pabalstu, pakalpojumu saņēmušās personas	808	756
I grupas invalīdi	45	75
II grupas invalīdi	70	105
Bērni – invalīdi	27	37
Bērni – bāreņi	13	7
Daudzbērnu ģimenes ar 4 un vairāk bērniem	9	11
Politiski represētie	57	54
Černobiļas avārijas seku likvidēšanas dalībnieki	13	13

6.tabulā apkopotajā informācijā par Sociālā dienesta mērķa grupām un skaitu redzams, ka trūcīgo un maznodrošināto iedzīvotāju skaits samazinās, bet ir personu ar invaliditāti pieaugums, kas saistīts ar asistenta pakalpojuma administrēšanu pašvaldībā un jauniem pašvaldības pabalstu veidiem.

Ādažu pašvaldības iedzīvotājiem sociālie pabalsti tiek piešķirti atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumam, Ministru kabineta noteikumiem un Ādažu novada domes saistošiem noteikumiem. Pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti gan testēti pabalsti (izvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli), gan netestēti pabalsti (konkrētās dzīves situācijās, neizvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli).

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums nosaka, ka pašvaldībām no sava budžeta jānodrošina iedzīvotājiem: **pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai** (turpmāk – GMI pabalsts), **dzīvokļa pabalsts** un **vienreizējs pabalsts ārkārtas situācijā** stihiskas nelaimes gadījumā (pabalstus reglamentē pašvaldības saistošajos noteikumos). Sociālās palīdzības pieprasītāju materiālo resursu – ienākumu un īpašumu izvērtēšana, lēmuma pieņemšana par mājāsaimniecības vai atsevišķi dzīvojošas personas atbilstību trūcīgas un maznodrošinātas ģimenes (personas) statusam tiek organizēta kā atsevišķs administratīvais process, Sociālajam dienestam pieņemot atsevišķu lēmumu.

GMI pabalsts kopš 2012.gada ir nemainīgs 49,80 euro personai mēnesī, atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 913 no 18.12.2012. „Noteikumi par garantēto minimālo ienākumu līmeni”. Ādažu pašvaldība saistošajos noteikumos nav noteikusi piemaksu pie GMI pabalsta.

Dzīvokļa pabalsta apmērs no 2013.gada līdz 2015.gadam ir nemainīgs. Atbilstoši saistošiem noteikumiem Nr.2 “Saistošie noteikumi par sociālās palīdzības piešķiršanas kārtību Ādažu novadā” (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.2). pabalstu komunālo maksājumu segšanai vai malkas iegādei 341,49 euro gadā saņēma trūcīgās ģimenes (personas) un 256,12 euro gadā saņēma maznodrošināti 1. un 2. grupas invalīdi, maznodrošinātas ģimenes ar bērniem, maznodrošināti vientuļi pensionāri, maznodrošināti pensionāri, kuru ģimenē nav darbspējīgu personu.

Vienreizējais pabalsts ārkārtas situācijā (stihisku nelaimju) situācijā ar Saistošiem noteikumiem Nr.2 ir noteikts līdz 711.44 euro personai. Pabalsts tiek piešķirts ar domes lēmumu. 2013.gadā pabalstu ugunsgrēka gadījumā saņēma 5 personas kopumā 3500,00 Ls apmērā, 2014.gadā ugunsgrēka gadījumā saņēma 1 persona 711,44 euro apmērā un 2015.gadā šāds pabalsts netika piešķirts.

Tabula 7 Dzīvokļa un GMI pabalstam izlietotie līdzekļi un saņēmēju skaits 2014. – 2015. gadā.

		Dzīvokļa pabalsts			GMI pabalsts		
		2013.gads	2014.gads	2015.gads	2013.gads	2014.gads	2015.gads
Izlietotie līdzekļi (EUR)		42601	42615	34671	10363	7706	3856
ģimenes		143	147	122	34	27	18
personas		284	278	211	48	35	22
no tām:	bērni	68	54	40	8	4	3
	pilngadīgas darbspējīgas personas	101	75	51	30	22	18
	pilngadīgas personas ar invaliditāti	49	44	31	4	4	1
	pensijas vecuma personas	66	105	89	6	5	0

Dzīvokļa pabalsts tiek piešķirts uz vienu mājsaimniecību vienu reizi gadā. 2015.gadā dzīvokļa pabalstu atbilstoši Trūcīgas ģimenes statusam ir saņēmušas 60 personas un atbilstoši Maznodrošinātas ģimenes statusam saņēmušas 151 personas. Kā liecina 5 tabulā atspoguļotie skaitļi dzīvokļa pabalsta izmaksas 2015. gadā ir samazinājušās, kas izskaidrojams ar trūcīgas un maznodrošinātas personas (ģimenes) skaita samazināšanos.

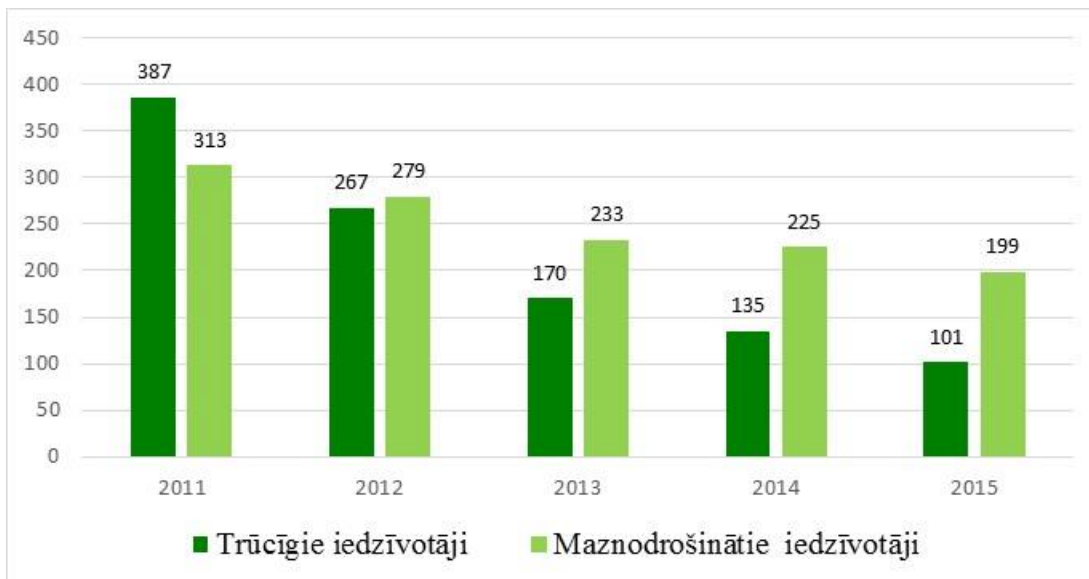
GMI pabalsta saņēmēji galvenokārt ir pilngadīgas, atsevišķi dzīvojošas personas, bezdarbnieki pirms pensijas vecumā un ilgstošie bezdarbnieki ar atkarības problēmām.

Sociālās palīdzības pieprasītāju materiālo resursu - ienākumu un īpašumu izvērtēšana, lēmuma pieņemšana par mājsaimniecības vai atsevišķi dzīvojošas personas atbilstību trūcīgas un maznodrošinātas ģimenes (personas) statusam tiek organizēta kā atsevišķs administratīvais process, Sociālajam dienestam pieņemot atsevišķu lēmumu.

Trūcīgas ģimenes (personas) statuss tiek noteikts atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 299 no 30.03.2010. „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu” ģimenēm (personām), kuru vidējie ienākumi katram ģimenes loceklim mēnesī pēdējo triju mēnešu laikā nepārsniedz 128,06 euro un nepārsniedz materiālajiem resursiem noteiktos ierobežojumu.

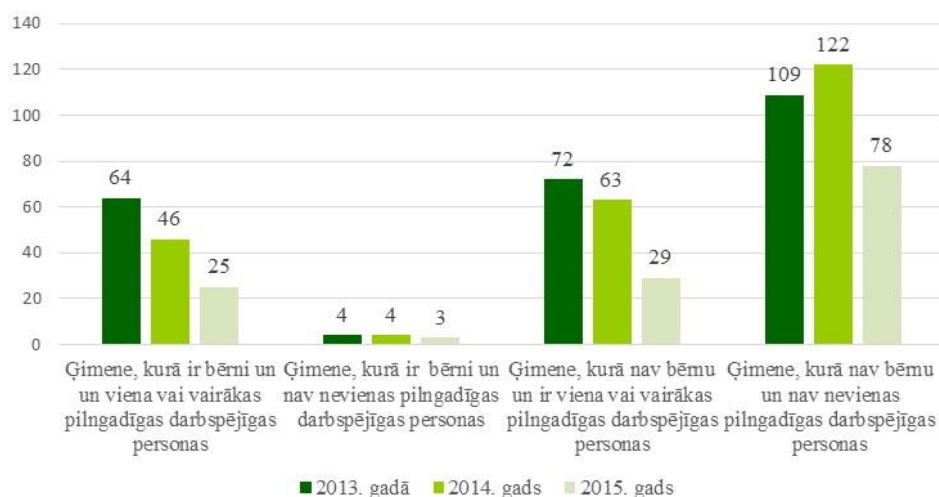
Maznodrošinātas ģimenes (personas) statuss atbilstoši Saistošiem noteikumiem Nr.2 no 2015.gada tiek piešķirts, ja ienākumi uz vienu ģimenes locekli nepārsniedz 250.00 euro mēnesī un nepārsniedz materiālajiem resursiem noteiktos ierobežojumus.

Attēls 9 Trūcīgo un Maznodrošināto iedzīvotāju skaita dinamika 2011. – 2015. gadā.

Atspoguļotā informācija 9.attēlā apliecina, ka trūcīgo un maznodrošināto iedzīvotāju skaitam ir tendence samazināties, kas ir izskaidrojams ar sociāli ekonomiskās situācijas uzlabošanu valstī, kā arī ar stingrākiem nosacījumiem trūcīgas un maznodrošinātas personas statusa noteikšanai.

Attēls 10 Testēto pabalstu un pakalpojumu saņēmēju skaita salīdzinājums pēc ģimenes sastāva 2013-2015

10.attēlā ir atspoguļota informācija par sociālā dienesta klientiem pēc ģimenes sastāva, kuri ir saņēmuši testētos pabalstus, tas ir, izvērtējot ģimenes ienākumus. No tabulas redzams, ka lielākā daļa klienti ir pensijas vecuma personas un personas ar invaliditāti, kuru vienīgie ienākumi ir vecuma un invaliditātes pensijas. Katru gadu samazinās ģimeņu ar bērniem skaits, jo valstī samazinās bezdarbs, un uzlabojoties ekonomiskajai situācijai, palielinās darba algas.

Papildus valsts noteiktajiem sociālo pabalstu veidiem pašvaldība ir tiesīga izmaksāt arī citus pabalstus ģimenes (personas) pamatvajadzību apmierināšanai (veselības aprūpes pakalpojumu apmaksai, obligātajai izglītībai, u.c.), ja ir apmierināts pamatots pašvaldības iedzīvotāju pieprasījums pēc pabalsta garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai un dzīvokļa pabalsta.

Ādažu novada domes 23.02.2010. saistošie noteikumi Nr.2 „Saistošie noteikumi par sociālās palīdzības piešķiršanas kārtību Ādažu novadā” nosaka pabalstu veidus, kuri tiek piešķirti, ja ģimenei (personai) ir piešķirts trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes (personas) statuss. Tie ir: pabalsts par medicīnas pakalpojumiem (ārstēšanās slimnīcā, zāļu iegāde, zobu protezēšanas apmaksa, endoprotezēšanas apmaksa, atkarības ārstējošu programmu apmaksa), pabalsts skolas piederumu iegādei, pabalsts ēdināšanai (skolā un pirmsskolas izglītības iestādē), pabalsts transporta pakalpojumu izmantošanai (personām ar invaliditāti, mazkustīgām personām ar pārvietošanās grūtībām), pabalsts dokumentu atjaunošanai un ēdināšanas pabalsts tuberkulozes slimniekiem.

Sociālais dienests piešķir arī citus sociālos pabalstus un pakalpojumus, pamatojoties uz sekojošiem Ādažu pašvaldībā izstrādātiem saistošiem noteikumiem:

- Ādažu novada domes 23.02.2010. saistošie noteikumi Nr.4 „Saistošie noteikumi par Ādažu pašvaldības pabalstu personas apbedīšanai”;
- Ādažu novada domes 23.02.2010. saistošie noteikumi Nr.3 „Saistošie noteikumi par Ādažu pašvaldības materiālo atbalstu aprūpes vai kopšanas pakalpojuma nodrošināšanai”, 2015.gadā tika papildināti ar piešķiršanas kārtību, kādā materiālu atbalstu aprūpes vai kopšanas pabalsta saņemšanai var saņemt bērna ar invaliditāti vecāki;
- Ādažu novada domes 24.05.2011. saistošie noteikumi Nr.18 „Saistošie noteikumi par sociālo pakalpojumu piešķiršanas kārtību Ādažu novadā”, nosaka dienas aprūpes centra, psihologa, logopēda, montessori pedagoga, reitterapijas, smilšu terapijas un ģimenes asistenta pakalpojuma piešķiršanas kārtību;
- Ādažu novada domes 27.12.2011. saistošie noteikumi Nr.37 „Saistošie noteikumi par Ādažu novada pašvaldības vienreizēju pabalstu ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu”;
- Ādažu novada domes 26.02.2013. saistošie noteikumi Nr.6 „Saistošie noteikumi par vienreizēju pabalstu politiski represētajām personām”;
- Ādažu novada domes 25.03.2014. saistošie noteikumi Nr.7 „Par braukšanas maksas atvieglojumiem sabiedriskajā transportā”;
- Ādažu novada domes 13.02.2015. saistošie noteikumi Nr.11/2015 ”Par pašvaldības palīdzību bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas”;
- Ādažu novada domes 30.06.2015. saistošie noteikumi Nr.30/2015 Ādažu novada domes Saistošie noteikumi Nr.30 „Par Ādažu novada pašvaldības pabalstiem iedzīvotājiem bez materiālā stāvokļa izvērtēšanas”, nosaka vienreizēja pabalsta piešķiršanas kārtību bērnam ar invaliditāti, bērnam, kurš slimo ar celiakiju un personai ar nieru mazspēju, kā arī vienreizēja pabalsta piešķiršanas kārtību bērnam ar invaliditāti par uzturēšanos vasaras nometnē.

Sociālais dienests analizē, kādi sociālie pakalpojumi un pabalstu veidi būtu nepieciešami pašvaldības iedzīvotājiem un informē pašvaldību par nepieciešamību papildināt sociālo pabalstu un pakalpojumu klāstu ar mērķi uzlabot iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Tabula 8 Sociālā dienesta organizētie sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumi un saņēmušo personu skaits 2013. – 2015.gadā.

Pakalpojuma nosaukums	2013. gads	2014. gads	2015. gads
Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma piešķiršana institūcijā par pilnu vai daļēju pašvaldības finansējumu	4 per.	10 per.	13 per.
Patversmes pakalpojuma piešķiršana	3 per.	2 per.	1 per.
Krīzes centra pakalpojuma piešķiršana	4 bērniem	2 bērniem	0
Dienas centra pakalpojuma piešķiršana	0	1 per.	1 per.
Psihologa pakalpojuma piešķiršana	13 ģim.	13 ģim.	4 ģim.
Ģimenes asistenta pakalpojuma piešķiršana (spēkā no 2015. gada)			1 ģim.
Valsts finansēta ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma piešķiršana	1 per.	2 per.	0
Valsts finansēta sociālās rehabilitācijas pakalpojuma piešķiršana	8 per.	11. per.	5 per.
Valsts finansētā asistenta pakalpojuma piešķiršana - administrēšana	31 per.	79 per.	60 per.

Pašvaldība nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanu sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijās, kā arī sniedz materiālu atbalstu aprūpes vai kopšanas pakalpojuma saņemšanai un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai. Sociālie pakalpojumi tiek nodrošināti atbilstoši personas vajadzībām, pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas vajadzību un resursu novērtējumu.

Materiāls atbalsts pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti un bērna ar invaliditāti aprūpes vai kopšanas pakalpojuma nodrošināšanai tiek piešķirts pamatojoties uz sociālā darba speciālista aizpildītu personas funkcionālo un sociālo spēju novērtējuma karti aprūpes vai kopšanas pakalpojuma saņemšanai, kurā tiek noteikts personai nepieciešamais aprūpes līmenis atbilstoši personas pašaprūpes spējām un aktivitātēm. Materiālais atbalsts sniedz iespēju personai norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem, kā arī turpināt dzīvi ierastajā vidē. 2014.gadā materiāls atbalsts aprūpes pakalpojuma nodrošināšanai tika piešķirts 31 personai, 2015.gadā 22 personām, no tām 2 bērniem ar invaliditāti.

2014.gadā tika ieviests Logopēda, montessori pegadoga, reitterapijas un smilšu terapijas pakalpojums bērniem ar invaliditāti un bērniem ar pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinumu, jo Ādažu novada speciālistu starpinstitutionālajās sanāksmēs tika apspriests jautājums par to, ka skolas pirmajās klasēs nonāk arvien vairāk bērnu ar mācīšanās grūtībām un logopēdiskām problēmām. Pirmsskolas iestādes logopēdi ir ļoti noslogoti un nespēj palīdzēt smagākos gadījumos, kuros nepieciešama vairāku speciālistu sadarbība. Apzinot konkrēto mērķgrupu tika secināts, ka nepietiek ar esošajiem pabalstiem un apmaksātiem pakalpojumiem un bija ierosinājumi ieviest pašvaldības apmaksātus papildus pabalstus un pakalpojumus, kas būtu nepieciešami ģimenēm, kurās aug bērni ar īpašām vajadzībām. Logopēda, montessori pegadoga, reitterapijas un smilšu terapijas pakalpojuma apmaksā

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģija 2016-2022

2014.gadā tika organizēta 12 bērniem, 2015.gadā – 23 bērniem. Pakalpojuma saņēmēju skaits ar katru gadu pieaug, un pakalpojuma saņemšana uzlabojusi bērnu veselības stāvokli, veicinot viņu attīstību un spējas.

2015.gadā tika ieviests ģimenes asistenta pakalpojums. To piešķir, pamatojoties uz Ādažu novada domes Sociālā dienesta lēmumu un saskaņā ar individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu. Līdz 14 stundām nedēļā ģimenes asistenta pakalpojumu var saņemt jaunieši, kuriem pēc ārpus ģimenes aprūpes beigšanās nav pietiekamu prasmju un iemaņu patstāvīgas dzīves uzsākšanai, ģimenes, kurām nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē, kā arī personas, kuras nespēj pārvarēt īpašas dzīves grūtības un nepieciešams atjaunot sociālās funkcionēšanas prasmes. Ādažu novada pašvaldība ģimenes asistenta pakalpojumu apmaksā 100% apmērā, bet ne vairāk kā 14 stundas nedēļā Ādažu novadā deklarētajām personām.

Tabula 9 Sociālās palīdzības pabalstiem, pakalpojumiem un cita veida sociālajai palīdzībai izlietoto līdzekļu salīdzinājums 2013. – 2015.gads.

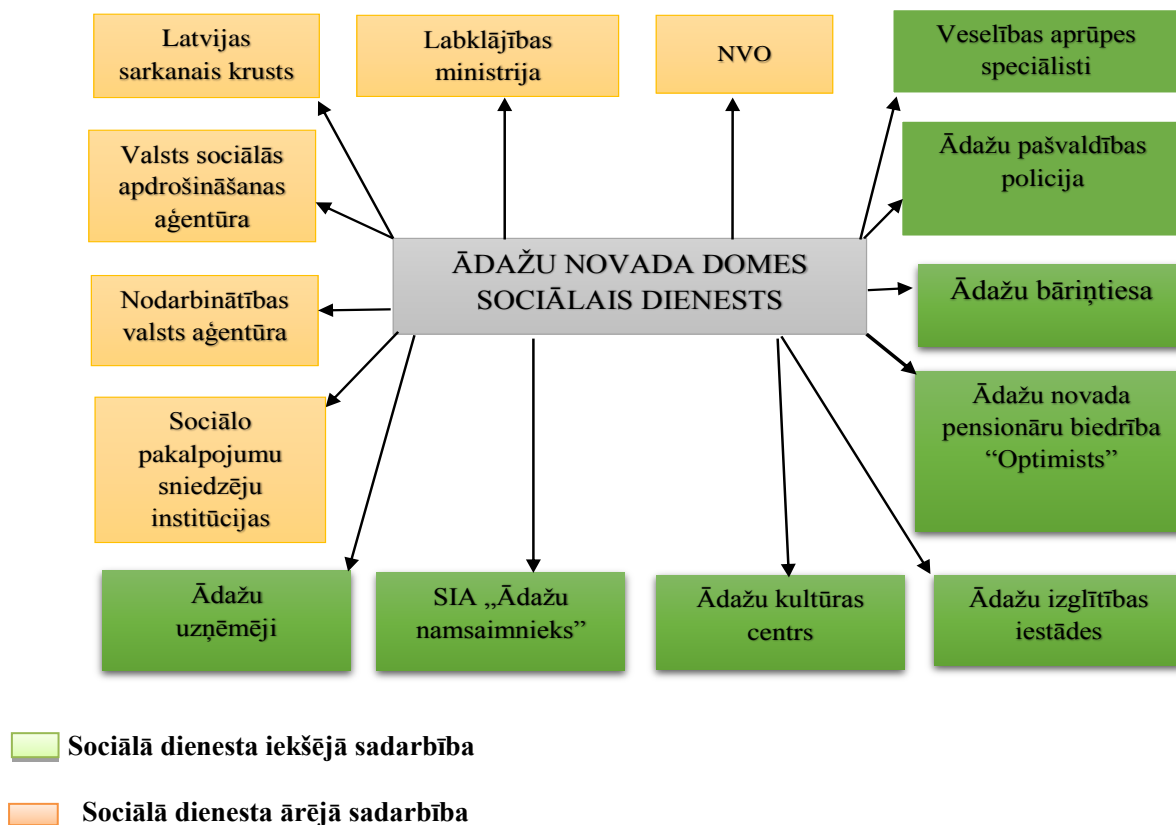
Pabalstu un pakalpojumu veidi	2013.gads	2014.gads	2015.gads
Pabalsts aprūpes un kopšanas pakalpojuma nodrošināšanai	42387	41002	36382
Samaksa par pakalpojumiem ilgstošas sociālā aprūpes	14748	21924	2258
Samaksa par pakalpojumiem citas pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes institūcijā	0	0	33190
Samaksa par pirktajiem sociālajiem pakalpojumiem (patversme, dienas centrs)	822	673	3264
Dzīvokļa pabalsts naudā	27234	26209	18867
Dzīvokļa pabalsts natūrā	15367	16406	15804
Garantētā minimālā ienākuma pabalsta maksājumi naudā	10363	7706	3856
Pabalsts veselības aprūpei naudā (medicīnas pakalpojumiem)	3243	2937	1596
Pabalsts veselības aprūpei natūrā	0	95	114
Pabalsti ēdināšanai natūrā (ēdināšana skolās, PII, tuberkulozes slimniekiem)	3685	3490	3729
Pabalsts ēdināšanai naudā	1259	1813	998
Sociālās garantijas bāreņiem naudā	4303	3189	3567
Sociālās garantijas bāreņiem natūrā			475
Pašvaldības vienreizējs pabalsts ārkārtas situācijā naudā (apbedīšanas pabalsts)	653	1628	1522
Pašvaldības vienreizējs pabalsts ārkārtas situācijā natūrā (stihiska nelaime)	4980	711	0
Pārējā sociālā palīdzība naudā (skolas piedrumi, transporta kompensācija, u.c)	4058	4781	470
Pārējā sociālā palīdzība naudā (logopēds, montessori, smilšu terapija, psihologs)	6082	6119	3808
Dzimšanas pabalsts	13446	16477	16776
Apbedīšanas pabalsts	0	0	3700
Pabalsts represētajiem	4269	4055	3842
Vienreizējs pabalsts (bērniem invalīdiem, bērniem, kuri slimo ar celiakiju, hemodialīze)	0	0	2150
Transporta kompensācija	0	0	5470
Atbalsta pasākumi un kompensācijas	151	833	568

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģija 2016-2022

Pabalstu un pakalpojumu veidi	2013.gads	2014.gads	2015.gads
Maksājumi iedzīvotājiem natūrā (Braukšanas maksas atvieglojumi pensionāriem)	0	1029	664
Pabalstu un pakalpojumu veidi	2013.gads	2014.gads	2015.gads
Atbalsta centrs	1900	1423	2341
Atbalsts senioru sabiedriskajām aktivitātēm	3557	4269	6600
Senioru sveikšana apaļās jubilejās	0	3273	3007
Labdarības akcija	5834	7114	5821
KOPĀ	168341	177156	180839

9. tabulā attēlots sociālās palīdzības pabalstiem, pakalpojumiem un cita veida sociālajai palīdzībai izlieto to līdzekļu salīdzinājums 2013.–2015.gadā. Kā redzams, izlietojie līdzekļi ar katru gadu pieaug. Vislielākais budžeta izlietojums trīs gadu laikā ir nemainīgs – dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai, materiālā atbalsta aprūpes un kopšanas pakalpojuma nodrošināšanai un pirktajiem ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumiem.

Attēls 11 Sociālā dienesta iekšējā un ārējā starpinstitucionālā sadarbība

Klientu sociālās problēmas tiek risinātas dažādu institūciju un speciālistu sadarbībā ar mērķi veicināt sociāli mazaizsargāto grupu spējas patstāvīgi sociāli funkcionēt un rūpēties par savas dzīves kvalitāti, palielinot to nodarbinātību un integrāciju sabiedrībā. Iedzīvotāju problēmsituāciju risināšanā sociālajam dienestam ir izveidojusies veiksmīga starpinstitucionālā sadarbība ar valsts un pašvaldības iestādēm.

Sociālā dienestā 2003.gadā tika izveidots Atbalsta centrs. Šobrīd Atbalsta centrā darbojas Ādažu pensionāru biedrība, Ādažu pensionāru padome, jaunieši ar īpašām

vajadzībām un riska ģimeņu bērni, Ādažu politiski represēto personu klubs, rokdarbu klubs "Ādažnieces" u.c. interesenti. Tiek organizētas brīvā laika pavadīšanas iespējas un izglītošanās iespējas radošo nodarbību, interešu grupu, tematisku pasākumu un individuālu konsultāciju veidā. Vidēji dienā centru apmeklē līdz 20 cilvēkiem. Ļoti pieprasīti ir bezmaksas pakalpojumi - iespēja nomazgāties dušā un izmazgāt veļu automatiskajā veļas mašīnā. Atbalsta centra apmeklētāji labprāt laiku pavada lasot periodiku, tiek abonēti 12 preses izdevumi, regulāri tiek izmantots dators ar interneta pieslēgumu. Atbalsta centrā tiek organizētas atbalsta grupas bērnu ar invaliditāti, daudz bērnu ģimeņu vecākiem un vecākiem, kuri saskaras ar bērnu audzināšanas grūtībām. Atbalsta grupas palīdz vecākiem sniegt izpratni par to, kā veidot veiksmīgu sadarbību ar saviem bērniem, izmainīt atsevišķus priekšstatus par dzīvi un par savu lomu tajā, atklāt jaunus mijiedarbības veidus ar apkārtējo pasauli, dziļāk izprast savas jūtas un atrast atbilstošāko risinājuma variantu.

Atbalsta centrā ir izveidots humānās palīdzības punkts, kur tiek ziedotas un izsniegtas noderīgas lietas – apģērbi, apavi, trauki, bērnu preces, sadzīves tehnika arī dārzā izaudzētie augļi un dārzeņi, sagatavotie ievārijumi un konservējumi.

Par tradīciju 20 gadu garumā ir kļuvusi Sociālā dienesta rīkotā Ziemassvētku labdarības akcija. Akcijas ietvaros tiek sarūpētas 200 svētku pārtikas paciņas, kuras Ziemassvētku vecītis nodod trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm ar bērniem, personām ar pirmās grupas invaliditāti, bērniem ar invaliditāti, aizbildniecībā esošiem bērniem, daudz bērnu ģimenēm ar četriem un vairāk bērniem un vientuļiem pensionāriem. Akcijas atbalstītāji ir vairāki Ādažu un Latvijas uzņēmumi un privātpersonas, kā arī Ādažu izglītības iestāžu bērni, vecāki un skolotāji. Akcija noslēdzas ar Ziemassvētku eglīti bērniem ar invaliditāti, bērniem, kuri slimo ar celiakiju, aizbildniecībā esošiem bērniem, trūcīgo un maznodrošināto, riska ģimeņu bērniem, atbalsta centra jauniešiem ar īpašām vajadzībām un daudz bērnu ģimenēm ar četriem un vairāk bērniem.

Raksturojot Ādažu novada Sociālā dienesta darbību var secināt, ka pašvaldībā sniegtie pabalsti ir pietiekami un daudzveidīgi bet sociālie pakalpojumi nav attīstīti, pakalpojumus nesniedz arī NVO, tie tiek pirkti kā ārpalpojums no citām pašvaldībām. Ādaži ir strauji augoša pašvaldība gan ekonomiskajā, gan iedzīvotāju ziņā. Ādažos tiek nodrošināta novada iedzīvotāju labklājība – ir pieejami dažādi izglītības, veselības pakalpojumi, nodrošinātas darbavietas, droša un labiekārtota dzīves vide, iespēja kvalitatīvi atpūsties. Straujās ekonomiskās attīstības dēļ vairāk tiek domāts par bērnodarziem, skolām un ceļu infrastruktūru un ir drauds, ka sociālie pakalpojumi attīstās lēnāk finanšu trūkuma dēļ. Ikdienas darbā saskaroties ar dažādām sociālām situācijām secinām, ka sociālā situācija pašvaldībā ir labvēlīga un sociālās problēmas -bezdarbs, vardarbība ģimenēs, noziedzība, alkoholisms, ir mazākas, kā citviet Latvijā. Tādēļ pakalpojumu attīstība jāplāno personām ar īpašām vajadzībām un pensionāriem, kuru skaits ar katru gadu palielinās.

Sociālā dienesta galveno uzdevumu izpildi kavējošie un veicinošie faktori

Kavējošie faktori:

- pašreizējā sociālās palīdzības sistēma nerada sociālās palīdzības saņēmējiem motivāciju aktīvi iesaistīties savas materiālās situācijas uzlabošanā un legālā nodarbinātībā. Sociālā darba speciālistiem ir grūtības motivēt klientus iesaistīties savu problēmu risināšanā;
- pašvaldībā nav izveidots tāds sociālo pakalpojumu veids kā dienas centri dažādām mērķa grupām. Dienas centra pakalpojumi sniegtu iespēju saņemt pēc iespējas pilnīgāku un vajadzībām atbilstošāku atbalstu problēmu risināšanā bērniem un jauniešiem no riska ģimenēm un viņu ģimenes locekļiem, bērniem un jauniešiem ar

funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem, kā arī personām ar psihiskām saslimšanām DI procesa ietvaros.

Veicinošs faktors:

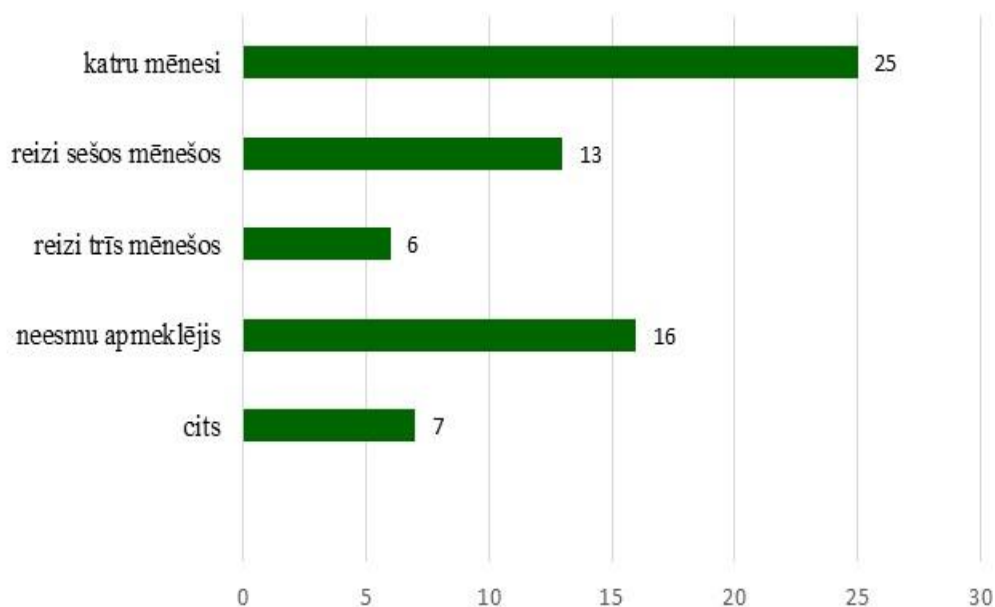
- sociālie darbinieki papildina savas profesionālās zināšanas, apmeklē profesionālās pilnveides kursus, pieredzes apmaiņas seminārus, profesionālās efektivitātes paaugstināšanai piedalās supervīzijās, tādējādi stiprinot sociālā darbinieka profesionālo lomu;
- daudzveidīgi sociālās palīdzības pabalstu veidi, pietiekams līdzekļu apjoms to nodrošināšanai;
- no pašvaldības vadības un deputātu puses ir atbalsts sociālo problēmu risināšanā.

4. Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas izvērtējums

4.1 Ādažu novada iedzīvotāju viedokļu analīze

Lai noskaidrotu iedzīvotāju viedokli par Sociālā dienesta darbību, aktualitātēm pabalstu un pakalpojumu jomā, 2015.gada otrajā pusē tika veikta Ādažu novada iedzīvotāju un Sociālā dienesta klientu anketēšana. Anketas tika ievietotas Ādažu novada mājas lapā un izplatītas Sociālajā dienestā. Kopumā tika aizpildītas 77 aptaujas anketas. Anketēšanā piedalījās 31 respondents vecumā no 21 līdz 40 gadiem, 21 respondents vecumā no 40 līdz 61 gadiem, 22 pensijas vecuma respondenti un 2 respondenti vecumā līdz 20 gadiem. Kā redzams, aptaujā piedalījušies dažādu vecumu iedzīvotāji izņemot jauniešus, kuriem nav interese par sociālajiem jautājumiem. 68 no respondentiem dzīvo ģimenēs, 18 ģimenēs ir personas ar invaliditāti, 5 ģimenēs ir pensijas vecuma personas un 25 ģimenēs ir viens vai vairāki nepilngadīgi bērni un 9 ir atsevišķi dzīvojošas personas, 20 respondenti ir norādījuši, ka dzīvo kopā ar dzīvesbiedru/ draugu vai ģimenē ir vairākas pilngadīgas personas.

Attēls 12 Atbildes uz jautājumu „Cik bieži Jūs apmeklējat Sociālo dienestu?”
(Avots: iedzīvotāju aptauja,

2015.)

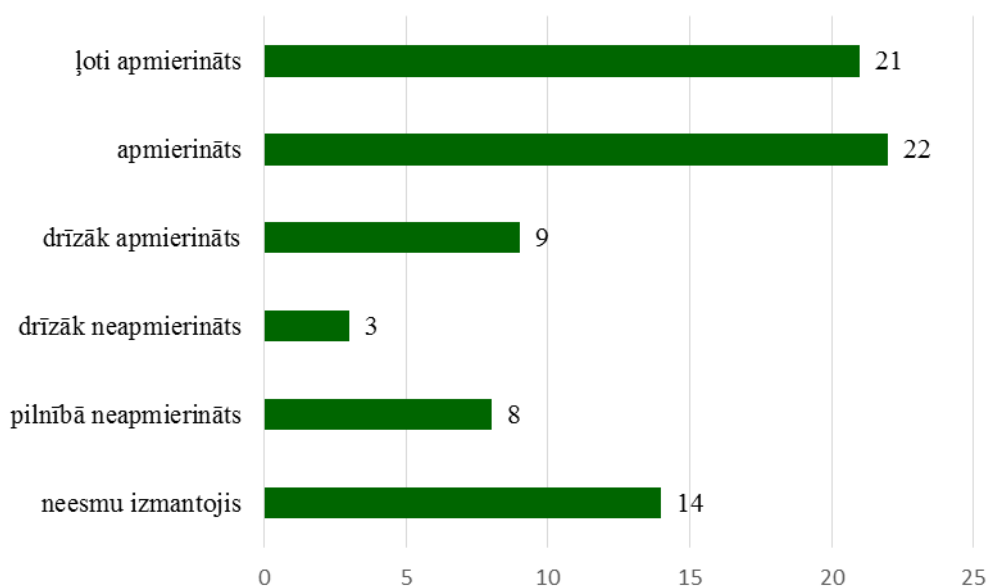
12.attēls norāda, ka 44 respondenti Sociālo dienestu apmeklē regulāri, 10 respondenti apmeklē reizi gadā, 16 respondenti Sociālo dienestu nav apmeklējuši, 7 respondenti izvēlējušies citu variantu (reti, pēc nepieciešamības, 2 reizes lūgta palīdzība, apmeklēja, kad bija bezdarbnieka statuss, neapmeklē, jo neredz jēgu).

Attēls 13 Atbildes uz jautājumu „Kādus jautājumus Jūs risināt Sociālajā dienestā? ”
(Avots: iedzīvotāju aptauja, 2015.)

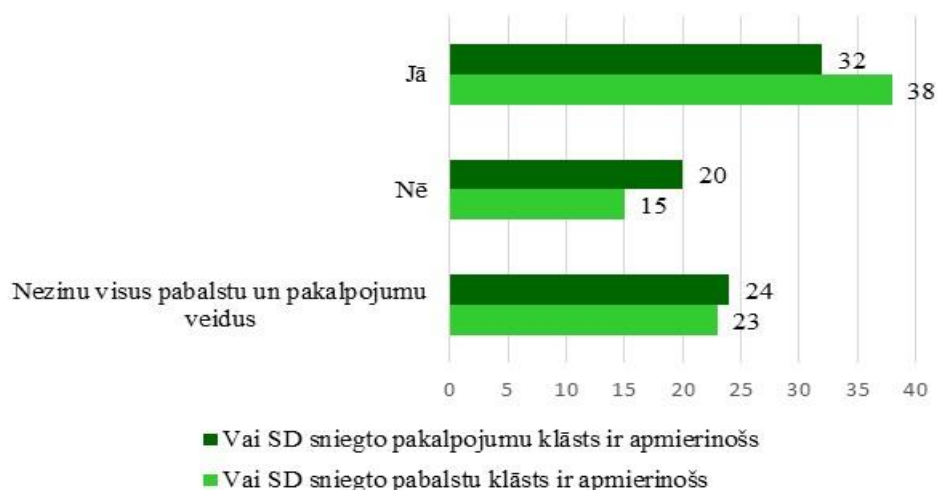
Uz 13. attēlā norādīto jautājumu respondenti varēja atzīmēt vairākus atbilžu variantus. Pēc atbildēm redzams, ka visvairāk respondentu Sociālajā dienestā risina sociālo pabalstu jautājumus un trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes statusa piešķiršanu, kā arī informācijas saņemšanu. 7 respondenti nav griezušies Sociālajā dienestā.

Attēls 14 Atbildes uz jautājumu „Cik lielā mērā esat apmierināts/a ar saņemtajiem sociālajiem pakalpojumiem?” (Avots: iedzīvotāju aptauja, 2015.)

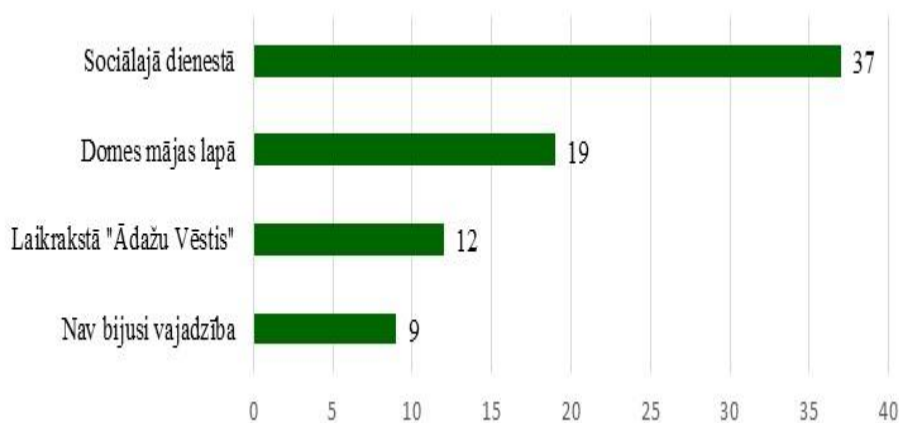
Kā redzams 14. attēlā, lielākā daļa (52 respondenti) ir apmierināti ar saņemtajiem sociālajiem pakalpojumiem, 11 respondenti ir neapmierināti, 14 respondenti nav izmantojuši sociālos pakalpojumus.

Attēls 15 Atbildes uz jautājumu „Vai uzskatāt, ka Sociālā dienesta sniegto pabalstu un pakalpojumu klāsts ir pietiekošs?” (Avots: iedzīvotāju aptauja, 2015.)

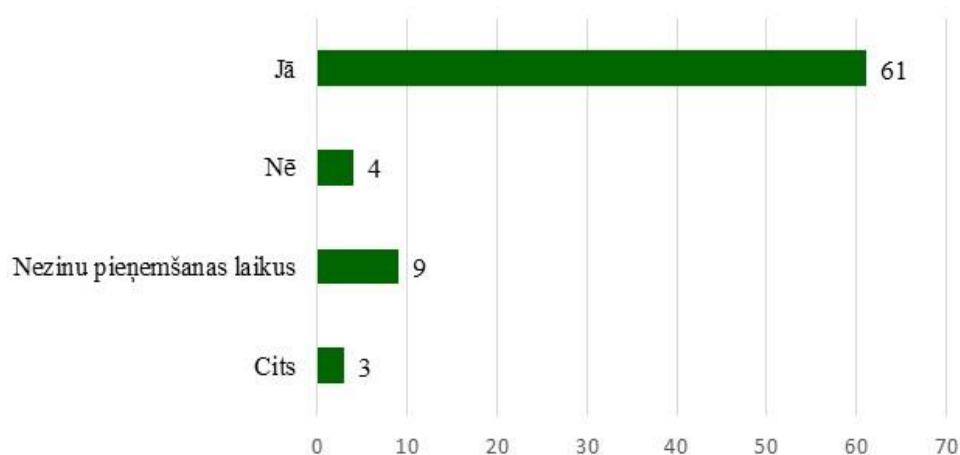
Kā redzams 15. attēlā, puse respondentu uzskata, ka sniegto pabalstu un pakalpojumu klāsts ir pietiekošs, otra puse respondentu nav apmierināti vai norādīja, ka nezina visus sociālos pabalstus un pakalpojumus.

Attēls 16 Atbildes uz jautājumu „Kur Jūs iegūstat informāciju par Sociālā dienesta pakalpojumiem?” (Avots: iedzīvotāju aptauja, 2015.)

Uz 16. attēlā norādīto jautājumu respondenti varēja atzīmēt vairākus atbilžu variantus. Pēc atbildēm redzams, ka visvairāk respondentu informāciju par pakalpojumiem iegūst Sociālajā dienestā, bet ir redzams, ka informācija tiek meklēta un iegūta arī citos informācijas avotos. Tikai 9 respondenti atzīmēja, ka nav bijusi vajadzība meklēt informāciju par pakalpojumiem.

Attēls 17 Atbildes uz jautājumu „Vai apmeklētāju pieņemšanas laiki Sociālajā dienestā Jūs apmierina?” (Avots: iedzīvotāju aptauja, 2015.)

17. attēlā redzams, ka 61 respondents ir apmierināts ar Sociālā dienesta pieņemšanas laikiem, 4 respondenti nav apmierināti, 9 respondenti nezina apmeklētāju pieņemšanas laikus un 3 respondenti ir atzīmējuši citu variantu, norādot, ka abās apmeklētāju pieņemšanas dienās Sociālajam dienestam būtu jāstrādā līdz 18.00.

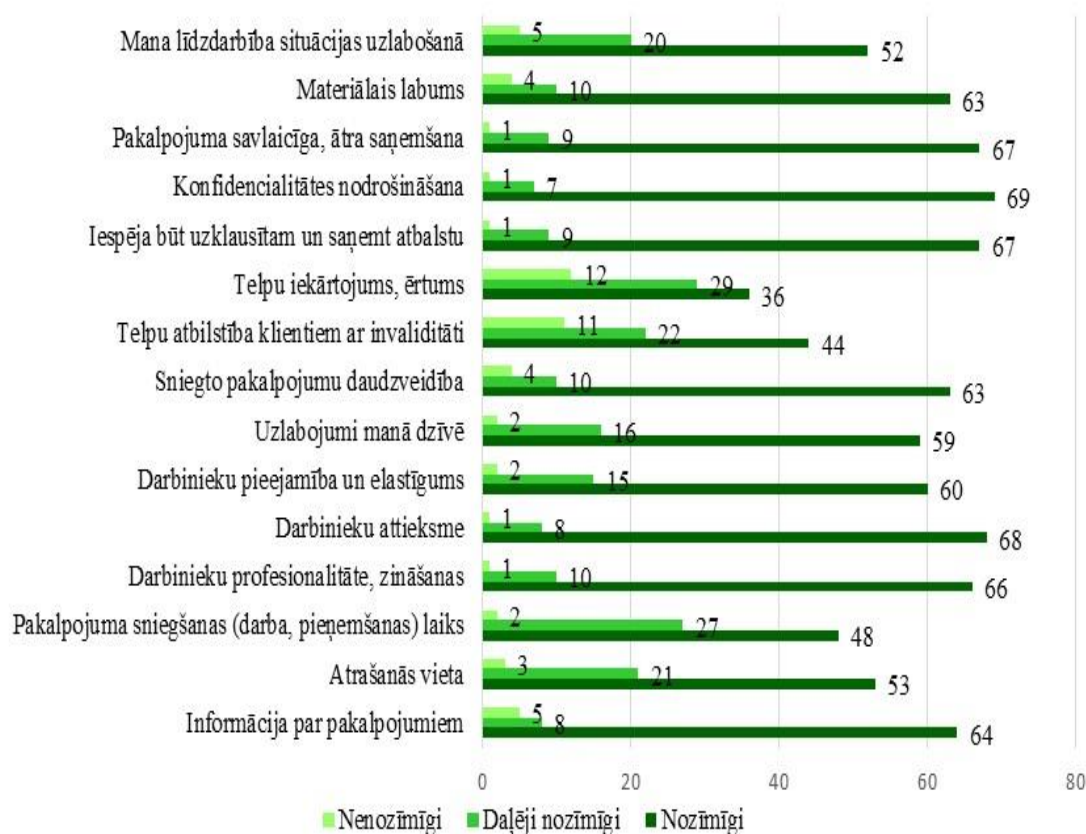
Attēls 18 Atbildes uz jautājumu „Kā Ādažu novadā saņemtie sociālie pakalpojumi ir ietekmējuši Jūs?” (Avots: iedzīvotāju aptauja, 2015.)

Uz 18. attēlā redzamo jautājumu lielākā daļa respondentu atbildēja, ka Sociālajā dienestā saņemtie pakalpojumi ir atbalstījuši un palīdzējuši atrisināt problēmu, saņēmuši informāciju un zina, kur vērsties pēc palīdzības. 14 respondentiem Sociālais dienests nav spējis palīdzēt un atrisināt problēmu, 7 respondenti atzīmēja citu variantu (neko neesmu saņēmusi, slikti, darbinieki nevarēja palīdzēt, sociālie pakalpojumi domāti tikai izredzētajiem).

Attēls 19 Atbildes uz jautājumu „Lūdzu, novērtējiet cik lielā mērā tabulā norādītie kritēriji Jums ir nozīmīgi, saņemot sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus?”

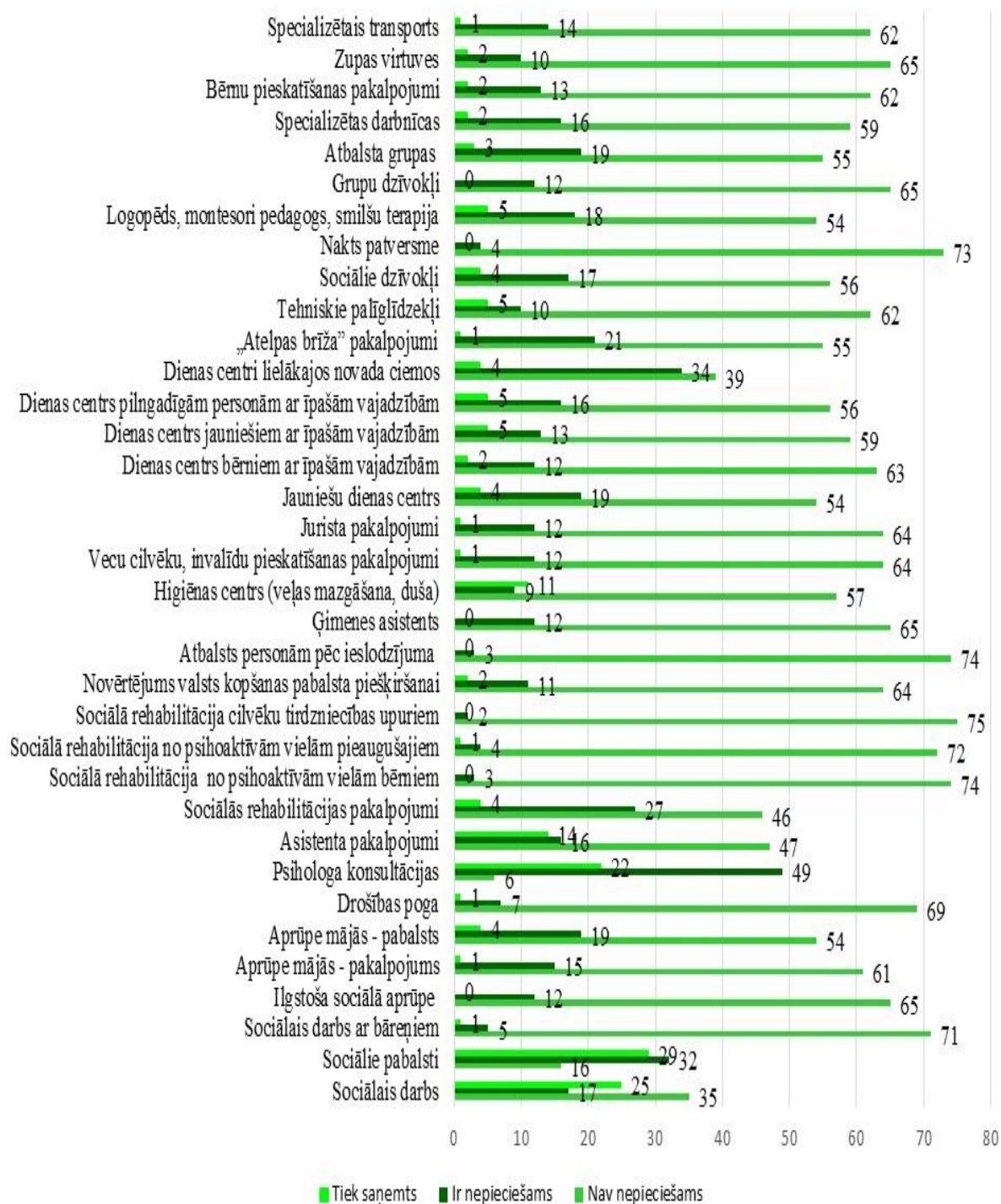
(Avots: iedzīvotāju aptauja, 2015.)

Uz 19. attēlā redzamo jautājumu lielākā daļa respondentu atbildēja, ka gandrīz visi kritēriji ir vienādi svarīgi, mazāk svarīgi kritēriji ir: telpu iekārtojums, ērtums un telpu atbilstība klientiem ar invaliditāti. Acīmredzot respondenti atbildot uz jautājumu savu viedokli izteica vadoties pēc esošajām Sociālā dienesta telpām, kuras ir pirmajā stāvā, ar atsevišķiem klientu pieņemšanas kabinetiem un piemērotas klientiem ar invaliditāti.

Attēls 20 Atbildes uz jautājumu „Lūdzu, novērtējiet, kurus sociālos pakalpojumus Jūs saņemat vai kuri nepieciešami Jūsu ģimenei ” (Avots: iedzīvotāju aptauja, 2015.)

Uz 20. attēlā redzamo jautājumu lielākā daļa respondentu atbildēja, ka visvairāk ir nepieciešami psihologa pakalpojumi, rehabilitācijas pakalpojumi, dienas centra pakalpojumi lielākajos novada ciemos un sociālie pabalsti. Gandrīz puse no respondentiem par nozīmīgu uzskata vecu, slimu un vientuļu cilvēku aprūpi mājās. Šīs situācijas problemātika sakrīt ar vispārējo situāciju valstī, vecu un vientuļu cilvēku aprūpē. Par nozīmīgu atzīta iespēja saņemt

atbalsta grupas pakalpojumus, logopēda, montesori pedagoga un smilšu terapijas pakalpojumus. Vismazāk nepieciešams sociālais darbs ar bāreņiem, sociālā rehabilitācija no psihoaktīvām vielām, sociālā rehabilitācija cilvēku tirdzniecības upuriem un nakts patversme.

Visa apkopotā informācija ļauj secināt, ka, vairākums respondentu ir devuši pozitīvu vērtējumu Sociālajam dienestam, esošajām un plānotajām aktivitātēm, kas parāda iedzīvotāju vēlmi pēc vispusīgiem sociālajiem pakalpojumiem. Tomēr jāņem vērā, ka aptaujā piedalījās ļoti neliels respondentu skaits, jo nebija jūtama iedzīvotāju ieinteresētība izteikt savu viedokli par sociālajiem jautājumiem.

4.2 Ekspertu viedoklis par Sociālā dienesta darbības perspektīvu

Ādažu novada attīstības programmas izstrādes laika posmam no 2016. līdz 2022.gadam ietvaros tika organizēta Veselības aprūpes un sociālo jautājumu darba grupa, lai novērtētu sociālos pakalpojumus Ādažu novadā, noskaidrotu viedokli par pakalpojumu attīstības iespējām un resursiem, kurus var izmantot pakalpojumu sniegšanā un kādi ir šķēršļi, kas kavē sociālo pakalpojumu attīstību. Pētījuma gaitā tika organizētas vairākas tikšanās ar ekspertiem, kas darbojas sociālo jautājumu sfērā vai ir atbildīgi par tās attīstību. Darba grupā piedalījās Sociālā dienesta darbinieki, domes deputāti un pieaicinātie eksperti.

Lai izvērtētu esošo situāciju un identificētu problēmas, kuras risināt, tika uzklauti visi darba grupas locekļi, kā arī izvērtētas atbildes, kuras iedzīvotāji snieguši, atbildot uz Ādažu novada domes 2015.gadā organizētās iedzīvotāju aptaujas anketas jautājumiem.

Sociālajā darbā svarīgākais ir cilvēks un visa Sociālā dienesta darbība ir vērsta uz palīdzības sniegšanu sabiedrības daļai, kura nonākusi grūtībās, tāpēc svarīgs ir jautājums vai – klienti ir apmierināti ar sociālā dienesta piedāvātajiem pakalpojumiem un to kvalitāti. Sociālo pakalpojumu mērķis ir sniegt nepieciešamo atbalstu, lai pēc iespējas vairāk mazinātu fizisko traucējumu radītos ierobežojumus personai un mazinātu to negatīvo ietekmi uz personas spēju aprūpēt sevi, uzturēties savā dzīvesvietā, apkārtējās vides pieejamību, integrācijas iespējām sabiedrībā un darba tirgū. Šis mērķis ir sasniedzams, nodrošinot kvalitatīvus tehniskos palīg līdzekļus, pielāgojot mājokli, sniedzot aprūpes mājās pakalpojumu, kā arī pilnvērtīgas socializācijas iespējas. Diemžēl pakalpojumi personām ar fiziska rakstura traucējumiem Ādažu novadā nav nodrošināti nepieciešamajā apjomā. Sociālais dienests iedzīvotājiem nodrošina tikai sociālā darba pakalpojumu, psihologa pakalpojumu, dienas centru un ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojums pēc nepieciešamības tiek pirkti no citu pašvaldību, valsts vai nevalstiskajām organizācijām. Šobrīd, palielinoties iedzīvotāju daudzumam, redzama tendence pieaugt arī bērnu un personu ar invaliditāti skaitam, tādēļ nepieciešams veicināt dažādu sociālo pakalpojumu attīstību uz vietas pašvaldībā, lai klienti to saņemtu iespējami tuvāk savai dzīves vietai, saglabājot iespēju palikt ierastajā vidē un ģimenē. Nepieciešams turpināt pilnveidot vides un infrastruktūras pieejamību cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem sabiedriskās vietās un personu dzīvesvietās.

Pamatojoties uz MK noteikumiem Nr.313 16.06.2015. Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.1.pasākuma "Deinstitutionalizācija" pašvaldībām ar 2016.gadu jāīsteno deinstitutionalizācijas process. DI ir sabiedrībā balstīti, pēctecīgi un klienta individuālajām vajadzībām atbilstoši sociālie pakalpojumi, kā arī efektīva sociālo pakalpojumu pārvaldība, kurus nākamajos sešos gados plānots attīstīt. Sociālā dienesta stratēģiskais plāns jāveido, ņemot vērā DI procesa īstenošanu pašvaldībā.

4.3 Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības darbības izvērtējums (SVID analīze)

Pamatojoties uz veikto esošas situācijas analīzi, iedzīvotāju anketēšanu un ekspertu viedokli, ir sagatavota SVID analīze, kas kalpo par pamatu stratēģijā noteiktajām sociālajā jomā galvenajām vajadzībām, problēmām un stratēģiskās programmas izveidei.

Tabula 10

SVID analīze

Joma	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
Sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība	Pašvaldībā ir izveidots klientu apkalpošanas centrs, nodrošinot iedzīvotājiem pašvaldības un valsts sniegto pakalpojumu centralizāciju.	—	Iespējas paplašināt klientu apkalpošanas centru, papildus saņemot valsts sniegtos pakalpojumus.	Neīstenot sociālos projektus finanšu trūkuma dēļ, ja nav valsts līdzfinansējuma.
	Sociālais dienests ir reģistrēts kā sociālo pakalpojumu sniedzējs un atbilst noteiktajām minimālajām prasībām. Ir nodrošināta materiāltehniskā bāze sociālo pakalpojumu sniegšanai.	Novadā netiek nodrošināts pietiekams sociālo pakalpojumu klāsts (aprūpes mājās pakalpojumi, grupu dzīvokļi, krīzes dzīvokļi dienas centri dažādām klientu grupām). Nepilnības sociālo jomu regulējošos normatīvajos aktos. Daļai klientu zema motivācija uzlabot savu situāciju, iesaistīties sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanā. Nav specializēta transporta iedzīvotāju ar īpašām vajadzībām transportēšanai.	Kvalitatīvu alternatīvo sociālo pakalpojumu attīstīšana dažādām sociālā riska grupām (aprūpes mājās pakalpojumi, grupu dzīvokļi, dienas centri dažādām klientu grupām, darbnīcas u.c.). Minētos pakalpojumus veidot uz vietas novadā vai pirkt kā pakalpojumu no tuvākajām pašvaldībām.	Deinstitucionalizācija, pašvaldības nespēja nodrošināt klienta individuālajām vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus. Klientu zemā motivācija mainīt savu situāciju, nevēlēšanās sadarboties savu sociālo problēmu risināšanā. Pašvaldībā strauja ekonomiskā attīstība, tādēļ jādomā par bērnodārziem, skolām, citu infrastruktūru un ir drauds, ka sociālās problēmas netiek pietiekami novērtētas.
	Ir nodrošināta infrastruktūra sociālo pakalpojumu sniegšanai.	Sociālo pakalpojumu attīstīšanai nav atbilstošu telpu.	Veikt remontu atbilstoši klientu ar kustību traucējumiem vajadzībām, paplašinot durvis un uzstādot atbilstošu aprīkojumu.	Piemērotu telpu trūkums – drauds neīstenot pakalpojumu attīstību un izveidi. SD higiēnas telpas platība liedz ierīkot mūsdienīgu aprīkojumu klientiem ar kustību traucējumiem.

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģija 2016-2022

Joma	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
	Sociālajā dienestā ir profesionāli izglītoti sociālie darbinieki. Notiek regulāras apmācības kvalifikācijas paaugstināšanai un supervīzijas – profesionālās kompetences paaugstināšanai un profesionālās izdegšanas profilaksei. Sociālā dienesta darbinieku aktīvs darbs, vēlme un prasme strādāt atbilstoši sociālā darba speciālistu kvalitātes kritērijiem.	Nav pietiekams sociālo darbinieku skaits, atbilstoši likuma prasībām. Sociālajā dienestā pieaug deleģēto pienākumu apjoms, rodas speciālistu pārslogotība (profesionālās izdegšanas sindroma iespējas).	Iedzīvotāju motivēšana brīvprātīgā darba veikšanai. Attīstīt iedzīvotāju pašpalīdzības un atbalsta grupu pakalpojumus. Iespēja pirkt ārpalikojumus no citiem pakalpojumu sniedzējiem sociālo pakalpojumu nodrošināšanai. Iespēja pakāpeniski nodrošināt atbilstošu sociālā darba speciālistu skaitu.	Sociālā darba speciālistu profesionālā izdegšana, motivācijas trūkums. Sociālā darba speciālistu trūkums.
	Labā sadarbība un izpratne no pašvaldības puses finansējuma nodrošināšanai. Daudzveidīgi sociālās palīdzības pabalstu veidi, pietiekams līdzekļu apjoms to nodrošināšanai. Jaunu pabalstu ieviešana atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām un pašvaldības budžeta iespējām.	—	Papildus finansējuma piesaiste sociālo pakalpojumu uzlabošanai un jaunu pakalpojumu attīstīšanai (Privātā partnerība, ES struktūrfondi, ziedotāji, NVO un sadarbība ar blakus pašvaldībām).	Finanšu līdzekļu trūkums pašvaldības budžetā esošo sociālo pabalstu un jaunu pakalpojumu nodrošināšanai.
	Darbojas Dienas atbalsta centrs veciem ļaudīm un cilvēkiem ar invaliditāti, jauniešiem ar īpašām vajadzībām un citām interešu grupām. Dienas atbalsta centrā darbojas higiēnas centrs, kurā ir pieejama duša un automātiskā veļas mašīna.	Higiēnas centra aprīkojums ir nolietojies un nav pielāgots klientiem ar kustību traucējumiem.	—	—
	Labā starpinstitucionālā sadarbība ar citām valsts un pašvaldības institūcijām, nevalstiskām un privātām organizācijām.	—	Labā sadarbības tīkla veidošana starp dažāda veida sociālo pakalpojumu sniedzējiem, NVO.	Nepietiekama un vāja NVO sektora darbība novadā.

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģija 2016-2022

Joma	Stiprās puses	Vajās puses	Iespējas	Draudi
	Novada iedzīvotāju regulāra informēšana par sociālajiem pakalpojumiem un palīdzību ar pašvaldības avīzes, mājaslapas un informācijas bukletu starpniecību.			
Vienlīdzīgu iespēju politika (personas ar invaliditāti)	Pašvaldībā ir nodrošināts atbalsts personu ar invaliditāti sociālo vajadzību nodrošināšanā.	—	Izveidot atbalsta-pašpalīdzības grupas personām ar invaliditāti un viņu ģimenes locekļiem. Sociālā rehabilitētāja piesaistīšana sociālo prasmju attīstībai.	Nepietiekams pašvaldības finansējuma pieaugums budžetā. Klientu zemā motivācija mainīt savu situāciju, nevēlēšanās sadarboties savu sociālo problēmu risināšanā. Pakalpojumu lielo izmaksu dēļ ir draudi pakalpojumu neieviešanai.
	Arvien vairāk ir pielāgota vide un infrastruktūra cilvēkiem ar īpašām vajadzībām jaunajos projektos.	Nav pilnīga infrastruktūras un vides pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām atsevišķās iestādēs un gājēju ceļa posmos. Nav izveidoti dienas centri personām ar invaliditāti. Nav izveidotas specializētās darbnīcas personām ar invaliditāti. Nav izveidoti grupu dzīvokļi personām ar invaliditāti.	Pielāgot pieejamu infrastruktūru un vidi personām ar funkcionāliem traucējumiem piesaistot ekspertus. Izveidot daudzfunkcionālu dienas centru un specializētās darbnīcas, kurā tiktu sniegti pakalpojumi personām ar invaliditāti. Izveidot grupu dzīvokļus un atbalsta pakalpojumus personām ar garīga rakstura traucējumiem, nodrošinot individuālu atbalstu sociālo problēmu risināšanā, saglabājot neatkarīgas dzīves iespējas. Ierīkot pacēlājus (liftus, nobrauktuves, eskalatorus) publiski pieejamās vietās, personu dzīvesvietās. Nodrošināt sabiedriskā	Piemērotu telpu trūkums –drauds neīstenot pakalpojumu attīstību un izveidi.

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģija 2016-2022

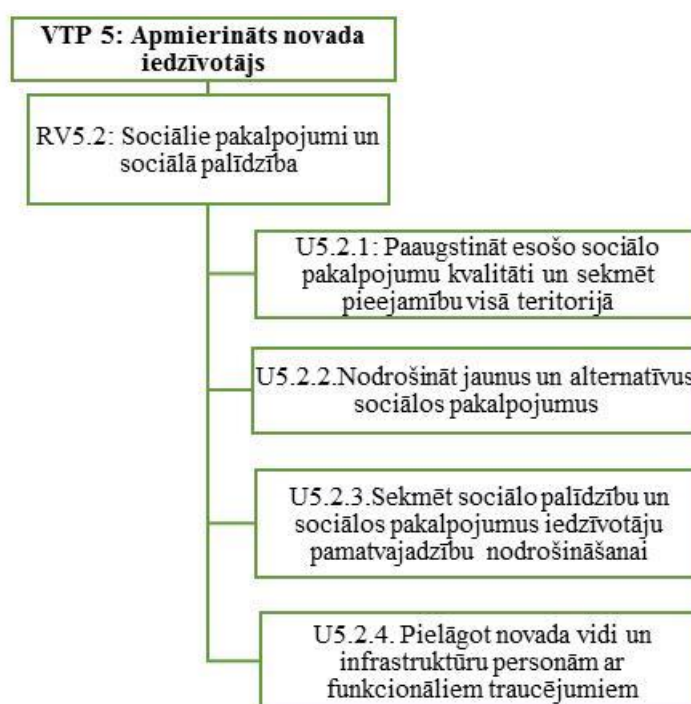
Joma	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
			transporta pieejamību neatkarīgi no personas funkcionālo traucējumu veida.	
	Sociālajā dienestā tiek organizēti sociālās iekļaušanās pasākumi jauniešiem ar invaliditāti.	Nav NVO, biedrības, kas izstrādā projektus un realizē sociālos pakalpojumus personām ar invaliditāti. Nav izveidoti atbalsta pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem, nodrošinot individuālu atbalstu sociālo problēmu risināšanā, saglabājot neatkarīgas dzīves iespējas.	—	—

5 Stratēģiskā daļa

5.1 Sociālā dienesta attīstības prioritātes Ādažu novadā no 2016. līdz 2022.gadam

Ādažu novada Attīstības programmā 2016.-2022.gadam noteiktā vidējā termiņa prioritāte, rīcības virziens, uzdevumi sociālās palīdzības un pakalpojumu jomā attēloti 21. attēlā.

21 attēls Ādažu novada Attīstības programmā 2016. – 2022.gadam noteiktā vidējā termiņa prioritāte, rīcības virziens un uzdevumi sociālās palīdzības un pakalpojumu jomā.

Vidējā termiņa prioritāte „Apmierināts novada iedzīvotājs” sociālās sfēras jomā ir vērsta uz kvalitatīvu, profesionālu un iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu sociālo pakalpojumu nodrošināšanu Ādažu novadā, sniedzot iedzīvotājiem atbalstu un radot piederības sajūtu vietai, kurā dzīvo, lai ikviena persona, varētu dzīvot neatkarīgi, pilnvērtīgi piedaloties visās dzīves jomās.

5.2. Sociālā dienesta attīstības uzdevumu un pasākumu plāns Ādažu novadā 2016. līdz 2022.gadam

Ādažu novada attīstības programmas 2016.-2022.gadam mērķos un uzdevumos ir definēts mērķis sociālās jomas attīstībai – apmierināts novada iedzīvotājs. Sociālo pakalpojumu un palīdzības jomas stratēģijas īstenošana plānota, nosakot vienu rīcības virzienu un 4 uzdevumus:

- U5.2.1: Paaugstināt esošo sociālo pakalpojumu kvalitāti un sekmēt pieejamību visā teritorijā;

- U5.2.2: Nodrošināt jaunus un alternatīvus sociālos pakalpojumus;
- U5.2.3: Sekmēt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus iedzīvotāju pamatvajadzību nodrošināšanai;
- U5.2.4: Pielāgot novada vidi un infrastruktūru personām ar funkcionāliem traucējumiem.

Rīcības virziena uzdevums **paaugstināt esošo sociālo pakalpojumu kvalitāti un sekmēt pieejamību visā teritorijā**, ietver sekojošus pasākumus:

- Multifunkcionāla sociālā centra izveidi bērniem un pilngadīgām personām ar funkcionāliem un garīgiem traucējumiem ar specializētām darbnīcām, higiēnas centru, ģimenes atbalsta centru, specializētā transporta iegādi
- Grupu dzīvokļu izveidi personām ar invaliditāti pēc DĪ;
- Kopienas centru izveidi novada lielākajos ciemos;
- Aprūpes mājās pakalpojuma apjoma palielināšanu;
- Projekta „Deinstitutionalizācija un sociālie pakalpojumi personām ar invaliditāti un bērniem” īstenošana

Rīcības virziena mērķis ir nodrošināt individuālu atbalstu personām ar funkcionāliem traucējumiem, pilnveidojot klientu sociālās un funkcionālās prasmes, integrāciju sabiedrībā un personas iespējas dzīvot patstāvīgi, saņemot pakalpojumus tuvāk dzīvesvietai.

Rīcības virziena uzdevums **nodrošināt jaunus un alternatīvus sociālos pakalpojumus** ietver:

- Atbalsta sniegšanu dažādām iedzīvotāju grupām

Rīcības virziena mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu un profesionālu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamību personām, ģimenēm un personu grupām, mazināt sociālās problēmas, attīstot pašas personas resursus, kā arī iesaistot atbalsta sistēmas, sniegt materiālu atbalstu krīzes situācijā nonākušām personām/ģimenēm, lai apmierinātu to pamatvajadzības.

Rīcības virziena uzdevums **sekmēt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus iedzīvotāju pamatvajadzību nodrošināšanai** ietver:

- Pilnveidot Sociālā dienesta sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmu;
- Sociālā dienesta telpu labiekārtošana vides pieejamības nodrošināšanai personām ar funkcionāliem traucējumiem.

Rīcības virziena mērķis ir nodrošināt sociālo palīdzību un pakalpojumus atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām, nodrošināt savlaicīgu un saprotamu informācijas pieejamību un sociālās infrastruktūras pieejamību.

Rīcības virziena uzdevums **pielāgot novada vidi un infrastruktūru personām ar funkcionāliem traucējumiem** ietver:

- Infrastruktūras un vides pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem publiski pieejamās vietās;
- Vides pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem (gājēju celiņi);
- Infrastruktūras un vides pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem dzīvesvietās (pandusi, uzbrauktuves, pacelāji un citi palīgīdzekļi);
- Sabiedriskā transporta un pieturvietu pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem.

Rīcības virziena mērķis ir nodrošināt novada publiski pieejamo vietu (skolas, poliklīnikas, aptiekas u.c.), vides pielāgošanu personām, neatkarīgi no funkcionāliem traucējumiem (redzes, dzirdes, kustību, garīga rakstura u.c.), kā arī vecāka gadagājuma cilvēkiem, personām ar maziem bērniem, lai ikviens persona varētu dzīvot neatkarīgi, pilnvērtīgi piedaloties visās dzīves jomās.

Tabula 11 Sociālā dienesta attīstības uzdevumu un pasākumu plāns Ādažu novada Attīstības programmas 2016.-2022.gadam ietvaros

Uzdevumi (U)*	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi vai avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
VTP3: Sakārtoti īpašumi pašvaldības funkciju nodrošināšanai, sakārtota un pievilcīga vide					
U3.1.7: Veikt jaunu pašvaldības ēku izbūvi	3.1.7.1. Darba grupas noorganizēšana jauniešu centra izveidei	AID, Kultūras centrs, Izglītības iestādes, Sociālais dienests	2015.-2016.	Pašvaldības finansējums	Noorganizētas darba grupas sanāksmes jauniešu centra izveidei.
	3.1.7.2. Darba grupas noorganizēšana multifunkcionālā sociālā centra izveidei	Sociālais dienests, AID	2016.-2017.	Pašvaldības finansējums	Noorganizētas darba grupas sanāksmes multifunkcionālā sociālā centra izveidei.
	3.1.7.3. Konceptijas izstrāde multifunkcionālā sociālā centra ierīkošanai	Sociālais dienests, AID	2016.-2017.	Pašvaldības finansējums	Izstrādāta koncepcija multifunkcionālā sociālā centra izveidei.
	3.1.7.7. Brīvā laika centra pieaugušajiem izveides projekta izstrāde	Sociālais dienests	2016.-2020.	Pašvaldības finansējums	Izstrādāts projekts brīvā laika centra pieaugušajiem izveidei. Iespējams, Gaujas ielā 16.
	3.1.7.8. Brīvā laika centra pieaugušajiem izveide	SID	2017.-2021.	Pašvaldības finansējums	Izveidots brīvā laika centrs pieaugušajiem.

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģija 2016-2022

Uzdevumi (U)*	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi vai avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
	3.1.7.9. Multifunkcionāla sociālā centra, kurā ietilpst: 1) dienas centrs bērniem ar īpašām vajadzībām, 2) dienas centrs pilngadīgām personām ar funkcionāliem un garīgās attīstības traucējumiem, 3) specializēta darbnīca pilngadīgām personām ar funkcionāliem un garīgās attīstības traucējumiem, 4) higiēnas centrs, 5) ģimenes atbalsta centrs, ēkas izveide	Sociālais dienests, SID	2019.-2022.	Pašvaldības finansējums ES fondu finansējums	Izveidota multifunkcionāla sociālā centra ēka bērniem un pilngadīgām personām ar dažādiem funkcionāliem un garīgiem traucējumiem.
VTP5: Apmierināts novada iedzīvotājs					
U5.2.1: Paaugstināt esošo sociālo pakalpojumu kvalitāti un sekmēt pieejamību visā novada teritorijā	5.2.1.1. Dienas centra izveide bērniem ar īpašām vajadzībām	Sociālais dienests	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums Citi finansējuma avoti	Izveidots dienas centrs bērniem ar īpašām vajadzībām.
	5.2.1.2. Dienas centra izveide pilngadīgām personām ar funkcionāliem un garīgās attīstības traucējumiem	Sociālais dienests	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums Citi finansējuma avoti	Izveidots dienas centrs personām ar funkcionāliem un garīgās attīstības traucējumiem.
	5.2.1.3. Specializētas darbnīcas izveide personām ar garīgās attīstības traucējumiem pēc deinstitutionalizācijas	Sociālais dienests	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums	Nodarbinātības un prasmju apguves nodrošināšana personām ar garīgās attīstības traucējumiem pēc deinstitutionalizācijas.
	5.2.1.4. Higiēnas centra izveide multifunkcionālajā centrā	Sociālais dienests	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums	Izveidots Higiēnas centrs pilngadīgām personām ar dažādiem funkcionāliem, garīgiem traucējumiem un trūcīgiem,

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģija 2016-2022

Uzdevumi (U)*	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi vai avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
					maznodrošinātiem iedzīvotājiem.
	5.2.1.5. Ģimenes atbalsta centra izveide	Sociālais dienests	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums	Izveidots ģimenes atbalsta centrs bērniem un pilngadīgām personām ar dažādiem funkcionāliem, garīgiem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem.
	5.2.1.6. Specializētā transporta iegāde	Sociālais dienests	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums Citi finansējuma avoti	Iegādāts specializētais transportlīdzeklis. Specializētā transporta nodrošināšana bērniem un pilngadīgām personām ar dažādiem funkcionāliem un garīgiem traucējumiem.
	5.2.1.7. Grupu dzīvokļu izveide personām ar invaliditāti pēc deinstitutionalizācijas	Sociālais dienests	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums	Dzīvesvietas nodrošināšana personām ar garīgās attīstības traucējumiem pēc deinstitutionalizācijas.
	5.2.1.8. Kopienas centru izveide novada lielākajos ciemos	Sociālais dienests	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums	Izveidots kopienas centrs dažādām sociālajām grupām.
	5.2.1.9. Aprūpes mājās pakalpojumu apjoma palielināšana	Sociālais dienests	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums	Paplašināta aprūpes mājās pakalpojuma pieejamība pašvaldības iedzīvotājiem. Pakalpojumu saņems visi novada iedzīvotāji, kam tas būs vajadzīgs (līdz

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģija 2016-2022

Uzdevumi (U)*	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi vai avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
					50 pakalpojumu saņēmējiem, šobrīd to saņem 30-35).
	5.2.1.10. Projekta „Deinstitucionalizācija un sociālie pakalpojumi personām ar invaliditāti un bērniem” īstenošana	Sociālais dienests	2015.-2023.	Pašvaldības finansējums ES fondu finansējums	Īstenots projekts „Deinstitucionalizācija un sociālie pakalpojumi personām ar invaliditāti un bērniem”.
U5.2.2: Nodrošināt jaunus un alternatīvus sociālos pakalpojumus	5.2.2.1. Atbalsts dažādām iedzīvotāju grupām	Sociālais dienests	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums	Sniegts atbalsts dažādām iedzīvotāju grupām pabalstu un pakalpojumu veidā.
U5.2.3: Sekmēt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus iedzīvotāju pamatvajadzību nodrošināšanai	5.2.3.1. Sociālā dienesta telpu labiekārtošana vides pieejamības nodrošināšanai personām ar funkcionāliem traucējumiem	Sociālais dienests	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums	Pielāgotas sociālā dienesta telpas (2 tualetes un dušas telpa) personām ar funkcionāliem traucējumiem.
U5.2.4: Pielāgot novada vidi un infrastruktūru personām ar funkcionāliem traucējumiem	5.2.4.1. Infrastruktūras pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem publiski pieejamās vietās	SID	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums	Infrastruktūras pieejamība personām ar funkcionāliem traucējumiem publiski pieejamās vietās (skola, pasts, poliklīnika, aptieka). Izvietotas plāksnes braila rakstā.
	5.2.4.2. Vides pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem (gājēju celiņi)	SID	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums	Vides pieejamība personām ar funkcionāliem traucējumiem.
	5.2.4.3. Infrastruktūras un vides pieejamības nodrošināšana personām ar funkcionāliem traucējumiem dzīvesvietās	SID, Sociālais dienests	2016.-2022.	Pašvaldības finansējums	Infrastruktūras un vides pieejamība personām ar funkcionāliem traucējumiem personu dzīvesvietās.

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģija 2016-2022

Uzdevumi (U)*	Pasākumi, aktivitātes	Atbildīgie izpildītāji	Izpildes termiņš vai periods	Finanšu resursi vai avoti	Iznākuma rezultatīvie rādītāji
	(pandusi, uzbrauktuves, pacelāji, citi palīglīdzekļi)				
	5.2.4.4. Sabiedriskā transporta un pieturvietu pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem	SID	2022.-	Pašvaldības finansējums	Sabiedriskā transporta un pieturvietu pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem.

Tabula 12 Sociālā dienesta attīstības stratēģijas investīciju plāns Ādažu novada Attīstības programmas 2016.-2022.gadam ietvaros

Nr.p.k.	Projekta nosaukums (aktivitāte)	Prioritāte	Indikatīvās projekta izmaksas, EUR	Finanšu resursi vai avoti, %				Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Atbildīgais par projekta īstenošanu (sadarbības partneri)
				pašvaldības finansējums	ES fondu finansējums	privātais finansējums	citi finansējuma avoti			
1.	3.1.7.7. Brīvā laika centra pieaugušajiem izveides projekta izstrāde	VTP3	25 000	100				2016.- 2020.	Izstrādāts projekts brīvā laika centra pieaugušajiem izveidei. Iespējams, Gaujas ielā 16.	Sociālais dienests
2.	5.2.1.10. Projekta „Deinstitucionalizācija un sociālie pakalpojumi personām ar invaliditāti un bērniem” īstenošana	VTP5		x	x			2015.- 2023.	Īstenots projekts „Deinstitucionalizācija un sociālie pakalpojumi personām ar invaliditāti un bērniem”.	Sociālais dienests
3.	5.2.1.3. Specializētas darbnīcas izveide personām ar garīgās attīstības traucējumiem pēc deinstitucionalizācijas	VTP5	30 000	100				2016.- 2022.	Nodarbinātības un prasmju apguves nodrošināšana personām ar garīgās attīstības traucējumiem pēc deinstitucionalizācijas.	Sociālais dienests
4.	5.2.1.4. Higiēnas centra izveide multifunkcionālajā centrā	VTP5	12 000	100				2016.- 2022.	Izveidots Higiēnas centrs pilngadīgām personām ar dažādiem funkcionāliem, garīgiem traucējumiem un trūcīgiem, maznodrošinātiem iedzīvotājiem.	Sociālais dienests
5.	5.2.1.5. Ģimenes atbalsta centra izveide	VTP5	15 000	100				2016.- 2022.	Izveidots ģimenes atbalsta centrs bērniem un pilngadīgām personām ar dažādiem	Sociālais dienests

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģija 2016-2022

Nr.p.k.	Projekta nosaukums (aktivitāte)	Prioritāte	Indikatīvās projekta izmaksas, EUR	Finanšu resursi vai avoti, %				Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Atbildīgais par projekta īstenošanu (sadarbības partneri)
				pašvaldības finansējums	ES fondu finansējums	privātais finansējums	citi finansējuma avoti			
									funkcionāliem, garīgiem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem.	
6.	5.2.1.6. Specializētā transporta iegāde	VTP5	30 000	x			x	2016.-2022.	Iegādāts specializētais transportlīdzeklis. Specializētā transporta nodrošināšana bērniem un pilngadīgām personām ar dažādiem funkcionāliem un garīgiem traucējumiem.	Sociālais dienests
7.	5.2.1.7. Grupu dzīvokļu izveide personām ar invaliditāti pēc deinstitutionalizācijas	VTP5	70 000	100				2016.-2022.	Dzīvesvietas nodrošināšana personām ar garīgās attīstības traucējumiem pēc deinstitutionalizācijas.	Sociālais dienests
8.	5.2.1.8. Kopienas centru izveide novada lielākajos ciemos	VTP5		100				2016.-2022.	Izveidots kopienas centrs dažādām sociālajām grupām.	Sociālais dienests
9.	5.2.3.1. Sociālā dienesta telpu labiekārtošana vides pieejamības nodrošināšanai personām ar funkcionāliem traucējumiem	VTP5	15 000	100				2016.-2022.	Pielāgotas sociālā dienesta telpas (2 tualetes un dušas telpa) personām ar funkcionāliem traucējumiem.	Sociālais dienests
10.	5.2.4.3. Vides pieejamības	VTP5	75 000	100				2016.-	Infrastruktūras un vides	SID, Sociālais

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģija 2016-2022

Nr.p.k.	Projekta nosaukums (aktivitāte)	Prioritāte	Indikatīvās projekta izmaksas, EUR	Finanšu resursi vai avoti, %				Projekta ieviešanas laiks	Projekta plānotie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji	Atbildīgais par projekta īstenošanu (sadarbības partneri)
				pašvaldības finansējums	ES fondu finansējums	privātais finansējums	citi finansējuma avoti			
	nodrošināšana personām ar funkcionāliem traucējumiem dzīvesvietās							2022.	pieejamība personām ar funkcionāliem traucējumiem personu dzīvesvietās.	dienests
11.	3.1.7.9. Multifunkcionāla sociālā centra, kurā ietilpst: 1) dienas centrs bērniem ar īpašām vajadzībām, 2) dienas centrs pilngadīgām personām ar funkcionāliem un garīgās attīstības traucējumiem, 3) specializēta darbnīca pilngadīgām personām ar funkcionāliem un garīgās attīstības traucējumiem, 4) higiēnas centrs, 5) ģimenes atbalsta centrs, ēkas izveide	VTP3	2 000 000	20	80			2019.- 2022.	Izveidota multifunkcionāla sociālā centra ēka bērniem un pilngadīgām personām ar dažādiem funkcionāliem un garīgiem traucējumiem.	Sociālais dienests, SID

5.3 Stratēģijas uzraudzība un monitorings

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģija 2016-2022 ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kas ir izstrādāts, balstoties uz Ādažu novada Attīstības programmu 2016.-2022.gadam. Sociālā dienesta attīstības stratēģijā ir noteikts Sociālā dienesta attīstības uzdevumu un pasākumu plāns 7 gadu periodam.

Sociālā dienesta attīstības stratēģijas aktualizēšana var notikt ne biežāk kā reizi trīs gados, bet nemainot Attīstības programmā noteiktās prioritātes un stratēģiskos mērķus. Sociālā dienesta attīstības stratēģijas aktualizācija var attiekties uz plānotajiem pasākumiem – pasākumu plānu var aktualizēt katru gadu, veicot Attīstības programmas Rīcības plāna un Investīciju plāna aktualizāciju.

Īstenojot projektus sociālajā jomā, tiek veikts nepārtraukts situācijas un paveikto darbu monitorings, atbilstoši noteiktajiem sākotnējiem un rezultātu sasniegšanas rādītājiem. Sociālā dienesta attīstības stratēģijā ir noteikti kvantitatīvie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji, kas dod iespēju izvērtēt stratēģijas ieviešanas progresu. Sociālā dienesta attīstības stratēģijas īstenošanas rezultāti tiks atspoguļoti Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības ziņojumos – vienu reizi trīs gados.

Par Sociālā dienesta attīstības stratēģijas uzraudzību ir atbildīga Ādažu novada Sociālā dienesta vadītāja. Viņas galvenais uzdevums ir vadīt un koordinēt uzraudzības procesu, identificējot, vai Sociālā dienesta attīstības stratēģijā definēto rādītāju sasniegšana norit atbilstoši plānotajam. Uzraudzības procesā tiek iesaistīti visi pašvaldības speciālisti, iestādes un struktūrvienības, kas pasākumu plānā norādīti kā atbildīgie par aktivitāšu izpildi vai projektu īstenošanu.

Sociālā dienesta attīstības stratēģijas uzraudzības process paredz:

1. Informācijas sistēmas uzturēšanu;
2. Informācijas sniegšanu par Sociālā dienesta attīstības stratēģijas ieviešanu ikgadēja Attīstības programmas uzraudzības ziņojuma izstrādei;
3. Informācijas sniegšanu par Sociālā dienesta attīstības stratēģijas ieviešanu Attīstības programmas 3 gadu pārskata ziņojuma izstrādei.

Tabula 13 Sociālā dienesta attīstības stratēģijas uzraudzības indikatori

Vidējā termiņa prioritāte	Uzraudzības indikators	Uzraudzības indikatora mērvienība	Informācijas avots	Uzraudzības indikatora bāzes vērtība (uz 2015.gada beigām)
VTP5: Apmierināts novada iedzīvotājs				
	Maznodrošinātie iedzīvotāji	skaits	Sociālais dienests	199
	Trūcīgie iedzīvotāji	skaits	Sociālais dienests	101
	Cilvēku ar īpašām vajadzībām sociālā integrācija Sociālā dienesta piedāvātajās programmās	cilvēku skaits	Sociālais dienests	15
	Sociālās palīdzības un sociālo	%	Iedzīvotāju aptauja*	

Ādažu novada Sociālā dienesta attīstības stratēģija 2016-2022

Vidējā termiņa prioritāte	Uzraudzības indikators	Uzraudzības indikatora mērvienība	Informācijas avots	Uzraudzības indikatora bāzes vērtība (uz 2015.gada beigām)
	pakalpojumu kvalitāte			
	apmierina			17%
	drīzāk apmierina			35%
	drīzāk neapmierina			9%
	neapmierina			4%
	grūti pateikt / NA			36%

* Iedzīvotāju aptauja tiek veikta vienu reizi trīs gados.

Ņemot vērā informācijas sistēmā pieejamo informāciju, sākot ar Sociālā dienesta attīstības stratēģijas spēkā stāšanās gadu, par Sociālā dienesta attīstības stratēģiju atbildīgais darbinieks **sagatavos šādu informāciju ikgadējam Attīstības programmas uzraudzības ziņojumam:**

- Sociālā dienesta attīstības stratēģijas uzraudzības indikatoru vērtības gada beigās.

Attīstības programmas trīs gadu pārskata ziņojuma izstrādei par Sociālā dienesta attīstības stratēģiju atbildīgais darbinieks **sagatavos šādu informāciju:**

- Veiktās darbības mērķu, uzdevumu un rādītāju sasniegšanas virzienā;
- Konstatētās novirzes no plānotā un to skaidrojums;
- Noteikto darbības rādītāju izpildes progress;
- Secinājumus un ieteikumus darbības uzlabošanai ar mērķi pilnībā sasniegt izvirzītos rādītājus.

Perioda noslēgumā tiek veikts situācijas novērtējums un analīze stratēģiskajai daļai un gatavoti priekšlikumi novada attīstības programmas izstrādei nākamajam periodam